

Starttiraha ja yrittäjäyys Uudellamaalla

Vuosina 2008–2011 Uudenmaan ELY-keskuksen alueella aloittaneiden yrittäjien kokemuksia starttirahajärjestelmästä

Starttiraha ja yrittäjyys Uudellamaalla

Vuosina 2008–2011 Uudenmaan ELY-keskuksen alueella aloittaneiden yrittäjien kokemuksia starttirahajärjestelmästä

SANTTU SUNDVALL

RAPORTTEJA 123 | 2012

**STARTTIRAHA JA YRITTÄJYYS UDELLAMAALLA
VUOSINA 2008–2011 UUDENMAAN ELY-KESKUKSEN ALUEELLA ALOITTANEIDEN YRITTÄJIEN
KOKEMUKSIA STARTTIRAHAJÄRJESTELMÄSTÄ**

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taitto: Santtu Sundvall

Kansikuva: Station MIR

ISBN 978-952-257-677-4 (PDF)

ISSN 2242-2846

ISSN 2242-2854 (verkkajulkaisu)

URN:ISBN:978-952-257-677-4

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus

Sisältö

1 Tutkimuksen tavoite ja tausta	5
1.1 Tutkimuksen toteutus	5
1.2 Starttirahajärjestelmän taustaa	6
1.3 Aikaisempi tutkimus	7
2 Starttirahayrittäjät Uudellamaalla Työnvälitystilaston mukaan	8
3 Starttirahakyselyn analyysi ja tulokset	12
3.1 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot	12
3.2 Kyselyyn vastanneiden yritystilanne ja yrittäjyyttä koskevat näkemykset	14
3.2.1 Starttirahayritysten toimialat	15
3.2.2 Yritystoiminnan aloittamisen syyt ja aikaisempi yritys- ja työkokemus toimialalla	17
3.2.3 Starttirahayritysten henkilöstörakenne ja tulevaisuudennäkymät	18
3.2.4 Starttirahayritysten liikevaihto ja tulevaisuudennäkymät	19
3.2.5 Ulkopuolinen rahoitus yritystä perustettaessa	21
3.3 Kyselyyn vastanneiden kokemukset starttirahajärjestelmästä	21
3.3.1 Starttirahan myöntänyt TE-toimisto	21
3.3.2 Starttirahan keskimääräinen suuruus ja kesto	22
3.3.3 Myönteisen starttirahapäätöksen merkitys	22
3.3.4 Starttirahajärjestelmän heikkoudet	24
3.4 Kyselyyn vastanneiden palvelukokemukset yritystoiminnan alussa	26
3.4.1 Kyselyyn vastanneiden palvelukokemukset TE-toimistoissa	26
3.4.2 Kyselyyn vastanneiden keskeisimmät yhteistyökumppanit	28
4 Lopuksi	29
Lähteet	31
Liitteet	32

1 Tutkimuksen tavoite ja tausta

Oheisessa tutkimuksessa kartoitetaan vuosien 2008–2011 aikana Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) alueella aloittaneiden starttirahayrittäjien kokemuksia ja mielipiteitä starttirahajärjestelmästä sekä selvitetään, millainen heidän yritystensä liiketoiminnallinen tilanne on vuonna 2012. Tämän lisäksi tutkimuksessa keskitytään erityisesti tarkastelemaan vastaajien kokemuksia työ- ja elinkeinotoimistojen (TE-toimisto) starttirahaan liittyvistä palveluista.

Yksi suomalaisen elinkeinopolitiikan keskeisimmistä tavoitteista on tukea elinvoimaisen ja kestävä yrittäjätoiminnan kehitystä. Yrittäjyyteen kannustaminen toimii myös työttömyyttä ehkäisevänä apuvälineenä. Siirtyminen yrittäjäksi mielletään kuitenkin usein riskialttiiksi ratkaisuksi. Ennen kuin yrityksen liikevaihdosta muodostuu kannattavaa, käydään läpi monta taloudellisesti hyvin epävarmaa kehitysvaihetta. Näiden aikana yrittäjän henkilökohtainen toimeentulo saattaa jäädä pieneksi. Starttirahajärjestelmän keskeinen tarkoitus on pyrkiä yritystoiminnan alkuaikoina turvaamaan yrittäjän perustoimentulo ja helpottaa näin yrittäjäksi siirtymistä.

Uudellamaalla starttirahalla aloittaneiden yrittäjien määrä on useita vuosia pysynyt hyvin korkealla tasolla. Noin neljännes vuosittain koko maahan perustetuista starttirahayrityksistä sijoittuu Uudellemaalle. Alueen yritystoiminnallinen keskeisyys on nostanut esiin tarpeen kartoittaa, millaisista henkilöistä alueella toimivien starttirahayrittäjien ryhmä koostuu, minkälaiseksi nämä yrittäjät kokevat starttirahan merkityksen ja kuinka hyvin TE-toimistot, ELY-keskus tai muut järjestelmään sidoksissa olevat toimijat ovat kyenneet palveluillaan tukemaan yritystoiminnan kehittymistä. Tutkimuksesta saatuja tuloksia voidaan käyttää hyödyksi sekä TE-toimistojen palveluiden että starttirahajärjestelmän laajemmassa kehittämisessä.

1. 1 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus on toteutettu sähköpostikyselynä Webropol-ohjelmaa apuna käyttäen. Ohjelman avulla laadittu kyselylomake (Liite 1) koostui neljästä kokonaisuudesta, joiden avulla kartoitettiin vastaajien taustaa, yritystoiminnan nykytilannetta, yrittäjien kokemuksia starttirahajärjestelmästä sekä starttirahaa koskeneiden palvelukokemusten tasoa. Kyselyn vastaajat poimittiin TE-toimistojen asiakastietojärjestelmä URA:sta, ja heille lähetettiin Webropol-ohjelman välityksellä sähköpostiin kutsu osallistua tutkimukseen. Kysely osoitettiin ainoastaan myönteisen starttirahapäätöksen Uudenmaan ELY-keskuksen alueen TE-toimistoista vuosina 2008–2011 saaneille henkilöille.

Työnvälitystilaston mukaan alueelta löytyi kyseisenä ajanjaksona 8625 starttirahalla aloittanutta henkilöä. Koska kysely toteutettiin puhtaasti sähköpostin välityksellä, karsittiin hausta pois sellaiset henkilöt, jotka eivät olleet ilmoittaneet TE-toimistolle sähköpostiosoitettaan. Näiden jälkeen otoskoko oli yhteensä 4812. Tästä ryhmästä poistettiin lisäksi henkilöt, joiden sähköpostiosoite oli vanhentunut, tai ei muusta syystä ollut enää käytössä. Näitä henkilöitä oli 816. Varsinaiseksi otosryhmäksi muodostui siis 3996 henkilöä.

Näille henkilöille lähetettiin sähköpostikutsu kyselyyn syyskuun 2012 ensimmäisellä viikolla. Aikaa kyselyyn vastaamiselle annettiin kolme viikkoa. Vastausajan aikana kyselyyn vastaamattomille henkilöille lähetettiin yksi muistutusviesti. Lopullinen vastausten määrä oli 728 henkilöä eli vastausprosentiksi muodostui 18,2 %. Vastausten keräämisen aikana kävi ilmi, että Uudellamaalla oli toteutettu hiljattain hyvin vastaava starttirahakysely muiden toimijoiden toimesta. Tämä osittain vähensi vastaushalukkuutta. Lisäksi vastausten keräämisessä oli muutamia teknisiä ongelmia liittyen kyselyn eri kieliversioihin. Voidaan myös spekuloida vastasivatko kyselyyn helpommin sellaiset yrittäjät, joiden yritys oli edelleenkin toiminnassa ja joilla oli positiivisia kokemuksia starttirahasta. Vaikka vastausprosentti jäi alle tavoitellun 25 %, oli vastaajia määrällisesti kuitenkin suhteellisen paljon. Näin ollen voidaan sanoa, että tutkimuksen tulokset edustavat hyvin Uudenmaan ELY-keskusalueen starttirahayrittäjien näkemyksiä tukijärjestelmästä.

1.2 Starttirahajärjestelmän taustaa

Starttiraha on TE-toimiston aloittelevalla yrittäjälle harkinnanvaraisesti myöntämää työllistämistukea, jonka pääasiallisena tarkoituksena on turvata uuden yrittäjän toimeentulo yritystoiminnan käynnistämisen alkuaikoina sekä edistää pysyväisluonteisen yritystoiminnan syntyä. Koska starttiraha myönnetään yksittäiselle henkilölle, ei se ole suoranaisesti yritystukea. (Työhallinto 2012a)

Starttirahajärjestelmä on Suomessa ollut käytössä jo lähes kolme vuosikymmentä. Se käynnistettiin kokeilu- luonteisena vuonna 1984. Vakinaistaminen tapahtui neljä vuotta myöhemmin vuonna 1988 (Stenholm 2007, 9). Järjestelmän taustalla vaikuttivat 1970- ja 1980-lukujen yhteiskunnalliset muutokset, joiden seurauksena mm. uuden yritystoiminnan synnyttäminen maahan nostettiin Työministeriön yrittäjyysstrategian keskeiseksi tavoitteeksi. Yrittäjyyden ja yritysten määrän lisääntymisellä koettiin olevan suora positiivinen vaikutus työvoiman kysyntään ja työttömien työelämävalmiuksiin (Suonpää 2007, 44).

Starttiraha oli alun perin pelkästään työttömille työnhakijoille kohdennettu tukimuoto. Vuonna 2005 tästä edellytyksestä kuitenkin luovuttiin, ja järjestelmä laajennettiin kokeiluluonteisesti kattamaan myös palkkatyöstä, opiskelusta tai kotityöstä yrittäjäksi siirtyvät henkilöt. Uuden järjestelmän vakinaistaminen tapahtui vuonna 2008 Vanhasen II hallituksen hallitusohjelmassa annetun esityksen mukaisesti. (Työhallinto 2012a). Uudistuksen tavoitteena oli mm. aloittavan yritystoiminnan määrän kasvattaminen, starttirahaa saaneiden yritysten eloonjäämisasteen pittäminen korkeana, yritystoiminnan rohkaiseminen kasvuun ja työllisyyden lisääminen (Stenholm 2006, 7).

Uuteen järjestelmään siirtymisen myötä mm. starttirahan kesto muuttui. Aiemmin aloittelevalla yrittäjällä oli mahdollisuus saada starttirahaa maksimissaan 10 kuukautta kahdessa erässä siten, että ensimmäinen kausi oli kestoltaan 1-6 kuukautta ja toinen maksimissaan neljä kuukautta. Vuonna 2008 tapahtunut kokeiluvaiheen vakinaistaminen pidensi enimmäisaikaa 18 kuukauteen. Nykyisessä järjestelmässä starttiraha jaksoituu enintään kolmeen kuuden kuukauden mittaiseen kauteen. Jos kahden kauden jälkeen yrittäjällä arvioidaan edelleen olevan tarvetta toimeentulon turvaamiseksi, on maksatusta mahdollista jatkaa vielä maksimissaan kuudella kuukaudella. Starttirahan määrä vaihtelee kausikohtaisesti. Ensimmäiseltä kuudelta kuukaudelta starttirahan määrä liikkuu välillä 520–670 euroa. Lisäkausilta myönnettävän tuen suuruus vaihtelee työ- ja elinkeinotoimiston harkinnan mukaan, mutta on kuitenkin enintään 60 % perustuesta. (Työhallinto 2012a; 2012b).

Starttirahan saamisen ensisijaisena edellytyksenä on, että hakijalla arvioidaan olevan riittävät valmiudet aloittaa yritystoiminta ja perustettavalla yrityksellä on alustavat edellytykset kannattavaan liiketoimintaan. Valmiuksien arvioinnista vastaavat pääasiassa TE-toimistojen omat asiantuntijat sekä ELY-keskusten ja uusyrityskeskusten yritysneuvojat. Starttirahaa saadakseen on henkilöllä lisäksi oltava aikaisempaa yrittäjäkokemusta tai halu ja valmius osallistua yritystoiminnasta järjestettävään koulutukseen. Kyseistä koulutusta voidaan tarjota kuitenkin myös tukijakson aikana. Koskisen (1999, 50) mukaan juuri tämä starttirahan ja yrittäjäkoulutuksen yhdistelmä on syy sille, miksi järjestelmästä on muodostunut yksi työhallinnon tehokkaimmista työllistämismalleista.

Yrittäjän valmiuksien ohessa TE-toimistot arvioivat myös laajemmin starttirahayrityksen vaikutusta alan kilpailutilanteeseen. Tuen myöntäminen ei saa vääristää alan kilpailutilannetta siten, että starttirahan seurauksena uusi yritys pääsisi huomattavasti parempaan asemaan kuin markkinoilla jo oleva yritys. Ehdottamana edellytyksenä on, että starttiraha on yritystoiminnan lisäksi yrittäjän ainoa tulonlähde. Esimerkiksi palkkatulo, eläkkeet, vanhempainraha ja opintotuki estävät starttirahan saamisen. Varsinaisesti starttirahan myöntäminen ei esimerkiksi estä yrittäjää opiskelemasta, mutta opiskeluun liittyvistä tuista hänen on luovuttava. Lisäksi edellytetään, että yritystoiminta ei ole käynnistynyt ennen tuen myöntämishetkeä, eikä se myöskään voisi käynnistyä ilman sitä. (Palm, Manninen ja Kuntsi 2003, 19).

1.3 Aikaisempi tutkimus

Starttirahajärjestelmän toimintaa on tutkittu sen käyttöönotosta alkaen useaan otteeseen¹. Valtaosa tutkimuksista on keskittynyt vastamaan joko kysymykseen, millainen merkitys starttirahalla on ollut aloitteleville yrittäjille (kts. Metsä-Tokila & Orjala 2008) tai miten starttiraha on onnistunut tehtävässään edesauttaa kestävän yritystoiminnan synnyttämisessä (kts. Pynnönen 1996; Jauhijärvi 1996; Kaitse 1999; Lehto & Stenholm 2001).

Suomessa aiemmin toteutetut tutkimukset ovat osoittaneet, että starttiraha koetaan yritystoimintaansa aloittavien yrittäjien keskuudessa hyvin merkittäväksi tukimuodoksi. Sen pääasiallisen tehtävän yrittäjän toimeentulon turvaajana on koettu onnistuneen. Merkittävää on kuitenkin myös se, että starttirahayrittäjät ovat useissa tutkimuksissa nostaneet myönteisen starttirahapäätöksen aiheuttaman psykologisen merkityksen taloudellisen aspektin edelle. Esimerkiksi Stenholmin (2007, 37) tutkimuksessa starttiraha miellettiin voimakkaaksi henkiseksi kannustimeksi. Tuen saaminen tulkittiin usein merkiksi siitä, että joku muukin kuin yrittäjä itse uskoi yritysidean kannattavuuteen. Psykologisen merkityksen korostuminen liittyy kiinteästi myös siihen, että tutkimuksesta toiseen starttirahayrittäjät ovat kokeneet tuen määrältään suhteellisen pieneksi ja kestoltaan lyhyeksi (esim. Kaitse 1999; Stenholm 2007; Metsä-Tokila & Orjala 2008).

Toinen merkittävä haaste on ollut, kuinka kestävää yritystoimintaa starttirahan avustuksella on kyetty luomaan. Tutkimustulokset ovat myös tämän kysymyksen suhteen olleet kauttaaltaan myönteisiä. Starttirahalla perustettujen yritysten on osoitettu selviytyvän yritystoiminnan ensimmäiset epävarmat vuodet kattavasta ns. kuoleman laaksosta joko yhtä hyvin, ellei jopa paremmin kuin ilman starttirahaa perustettujen yritysten. Jauhijärven (1996) Pieksämäen TE-toimiston alueen starttirahayrittäjiä vuosien 1991–1995 aikana tarkastelleessa tutkimuksessa 68 % starttiyrittäjistä jatkoi yritystoimintaansa vielä vuonna 1996. Suhteellisen hyvä tulos, ottaen huomioon, että Suomessa elettiin juuri noina vuosina syvintä lamaa. Samankaltaisiin tuloksiin pääsi Kaitse (1999) Jyvässeudun starttirahayrittäjiä vuosina 1993–1997 tarkastelevassa tutkimuksessa. Lehdon ja Stenholmin (2001) tutkimuksessa tarkasteltiin starttiyritysten menestymistä ja yrittäjäyiskoulutuksen vaikuttavuutta Varsinais-Suomen TE-keskuksen alueella vuosina 1995–2000. Tutkimustulosten mukaan 76 prosenttia alueelle perustetuista starttiyrityksistä jatkoi toimintaansa viisi vuotta perustamisensa jälkeen ja ainoastaan pieni osa starttiyrittäjistä palasi yritystoiminnan päättymisen jälkeen suoraan työttömiksi työnhakijoiksi. Starttiyritysten keskimääräinen selviytymisprosentti todettiin jonkin verran muita yrityksiä suuremmaksi.

Pekka Stenholm (2006; 2007) on kahdessa tutkimuksessaan arvioinut vuonna 2005 alkaneen starttirahajärjestelmän uusimman kokeiluvaiheen toteutusta ja tuloksia niin starttirahayrittäjien kuin järjestelmän parissa työskentelevien asiantuntijoiden näkökulmista. Varsinkin jälkimmäinen tutkimus vahvisti näkemystä, että starttirahayritysten keskimääräinen eloonjäämisaste olisi hieman korkeampi kuin ns. normaaleilla yrityksillä. Tulosten mukaan Stenholmin tarkastelemista starttirahayrityksistä 87 % oli toiminnassa vielä kaksi vuotta perustamisen jälkeen.

Uudenmaan ELY-keskuksen alueelta on laadittu aiemmin kaksi starttirahajärjestelmää koskevaa selvitystä. Jari Marin (2001) tarkasteli 795 silloisen Uudenmaan TE-keskuksen alueella vuosina 1995–2001 starttirahaa saanutta yrittäjää. Tarkoituksena oli selvittää, millainen merkitys starttirahalla oli ollut yrittäjille ja millaisia palvelukokemuksia yrittäjät olivat saaneet hakuprosessiin liittyviltä eri viranomaisilta. Marinin kyselyyn vastanneista 71 prosenttia koki starttirahan olleen hyödyllinen tuki. Starttirahan saajat ilmaisivat tyytymättömyytensä starttirahan keston ja määrään. Palvelukokemusten osalta vastaajat arvioivat saaneensa keskimäärin hyvää palvelua kaikilta haluprosessiin liittyviltä toimijoilta.

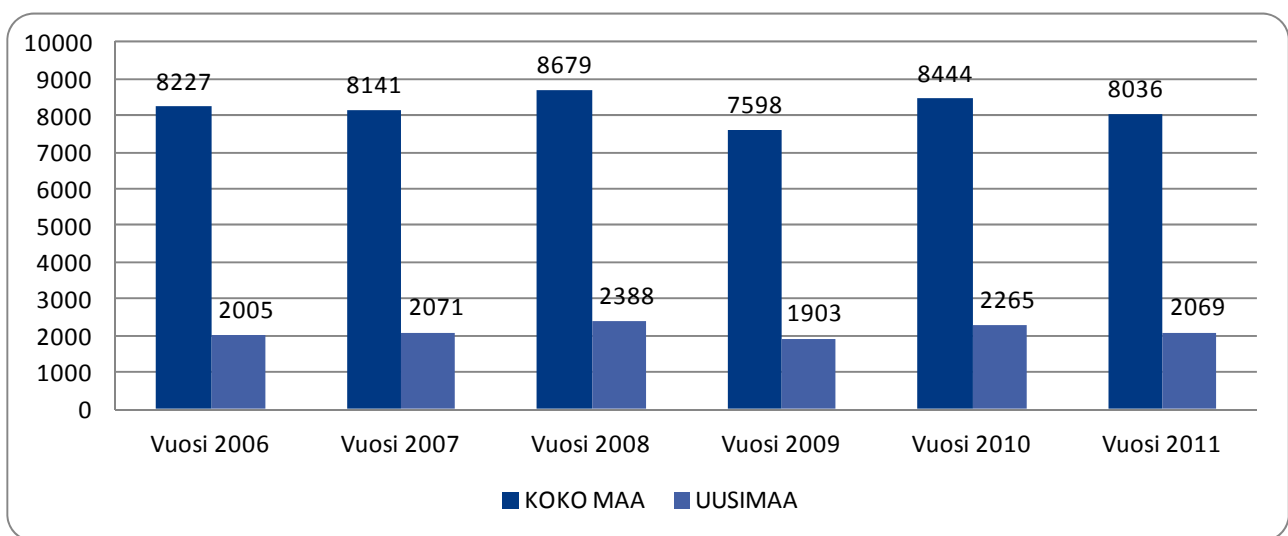
Marja-Liisa Rantanen (2007) tarkasteli selvityksessään vuonna 2005 Uudellamaalla aloittaneiden starttirahayrittäjien tilannetta vuonna 2007. Otosryhmä oli kooltaan 464 henkilöä. Selvitys oli ajoitettu starttirahajärjestelmän uudistusvaiheeseen. Tuloksien yrittäjien kokemukset starttirahajärjestelmästä olivat johdonmukaisen positiivisia. Starttirahalla perustettujen yritysten eloonjäämisaste kaksi vuotta kestäneellä tarkastelujaksolla oli lähes 90 %. Tilastokeskuksen mukaan samanikäisten yritysten keskimääräinen selviytymisaste on 77 %. Starttirahayritykset näyttivät siis pysyvän huomattavasti todennäköisemmin toiminnassa kuin ilman starttirahaa perustetut yritykset. Yhdeksi syyksi tähän Rantanen nostaa starttirahayrittäjiltä edellytettävän yrittäjäkokemuksen tai koulutuksen.

¹ Kattava listaus Suomessa toteutetuista starttirahatutkimuksista ja -selvityksistä löytyy Palmin, Mannisen ja Kuntisin tutkimuksesta ”Aloittavan yrityksen tuki ja näkökulmia itsensä työllistämisen lisäämiseksi Suomessa” (2003, 20-22)

2 Starttirahayrittäjät Uudellamaalla Työnvälitystilaston mukaan

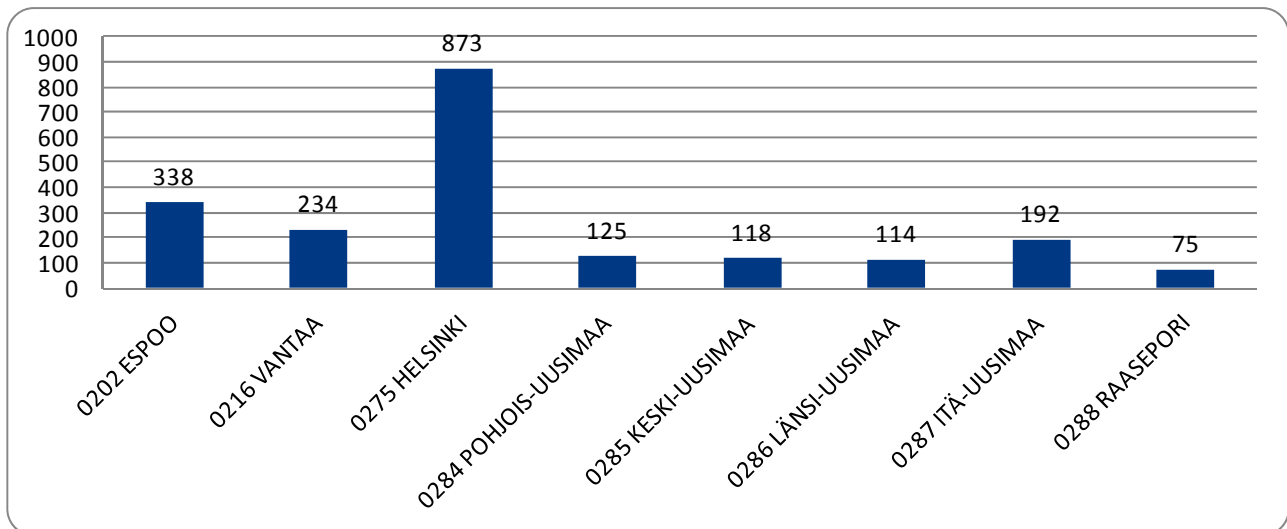
Starttirahajärjestelmää on koko olemassaolonsa ajan hyödynnetty hyvin tehokkaasti. Esimerkiksi vuosien 2006–2011 aikana Suomessa aloitti yritystoiminnan yhteensä 49 125 starttirahayrittäjää. Keskimäärin vuoden aikana aloittaa koko maassa n. 8000 starttirahayrittäjää. Esimerkiksi vuonna 2006 aloittaneita oli 8227. Vastaava luku vuonna 2011 oli 8036. Starttirahalla aloittaneiden yrittäjien määrä on vuosien 2006–2011 aikana pysynyt suhteellisen tasaisena. Kansainvälisen finanssikriisin aiheuttama taantuma näkyy kuitenkin pienenä notkahduksena vuonna 2009. Tuolloin starttirahalla aloittaneita yrittäjiä oli yhteensä 7598, mikä on koko maan mittakaavassa yli tuhat henkilöä vähemmän kuin vuonna 2008. (Kuvio 1).

Kuvio 1. Starttirahalla aloittaneet yrittäjät vuosina 2006-2011 koko maassa ja Uudenmaan ELY-keskuksen alueella. (Lähde: TEM/Työnvälitystilastot)

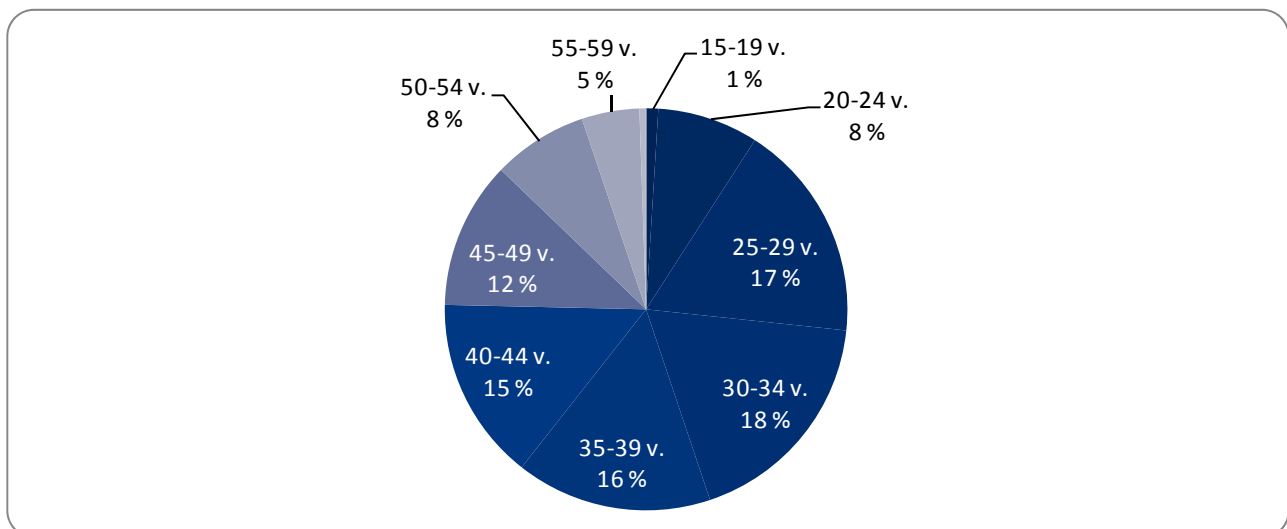
Uudenmaan alueen prosentuaalinen osuus kaikista koko maassa aloittaneista starttirahayrityksistä on yhtäjaksoisesti pysynyt erittäin suurena. Vuosien 2006–2011 aikana noin neljännes kaikista starttirahayrittäjistä aloitti yritystoimintansa juuri Uudenmaan ELY-keskuksen alueella. Vaikka Uusimaa muodostaakin starttirahayritysten keskinäisessä vertailussa määrällisesti hyvin suuren alueen, on starttirahayrityksiä kuitenkin suhteessa vähän verrattuna kaikkiin Uudellamaalla perustettuihin yrityksiin. Vuosien 2006–2011 aikana Uudellamaalla perustettiin Tilastokeskuksen mukaan yhteensä 70 866 uutta yritystä. Starttirahayritysten osuus tästä valtakunnallisesti suuresta joukosta oli yhteensä 12 703 kappaletta (n. 18 %). Vastaavasti esimerkiksi Pirkanmaalla, jossa uusia yrityksiä perustetaan huomattavasti vähemmän kuin Uudellamaalla, starttirahayritysten prosentuaalinen osuus kaikista vuosien 2006-2008 aikana perustetuista uusista yrityksistä (18 123 kpl) oli n. 30 % (5486).

Sekä TE-toimisto- että kuntakohtaisesti tarkasteltuna suurin osa Uudenmaan ELY-keskuksen alueen starttirahayrittäjistä sijoittuu Helsingin seudulle. Vuonna 2011 Helsingin TE-toimiston alueella aloitti 873 starttirahayrittäjää, mikä on 42 % kaikista kyseisenä vuonna ELY-keskuksen alueelle starttirahalla aloittaneista yrittäjistä. Muista TE-toimistoista Espoo ja Vantaa ovat keskenään hyvin samankaltaisissa lukemissa. Espoossa perustettiin vuonna 2011 yhteensä 338 starttirahayritystä ja Vantaalla 234. Helsingin seudun ympäryskuntien TE-toimistoista eniten starttirahayrityksiä perustettiin vuonna 2011 Itä-Uudellemaalle. Kuntatasolla tämä tarkoittaa erityisesti Porvoota. (Kuvio 2).

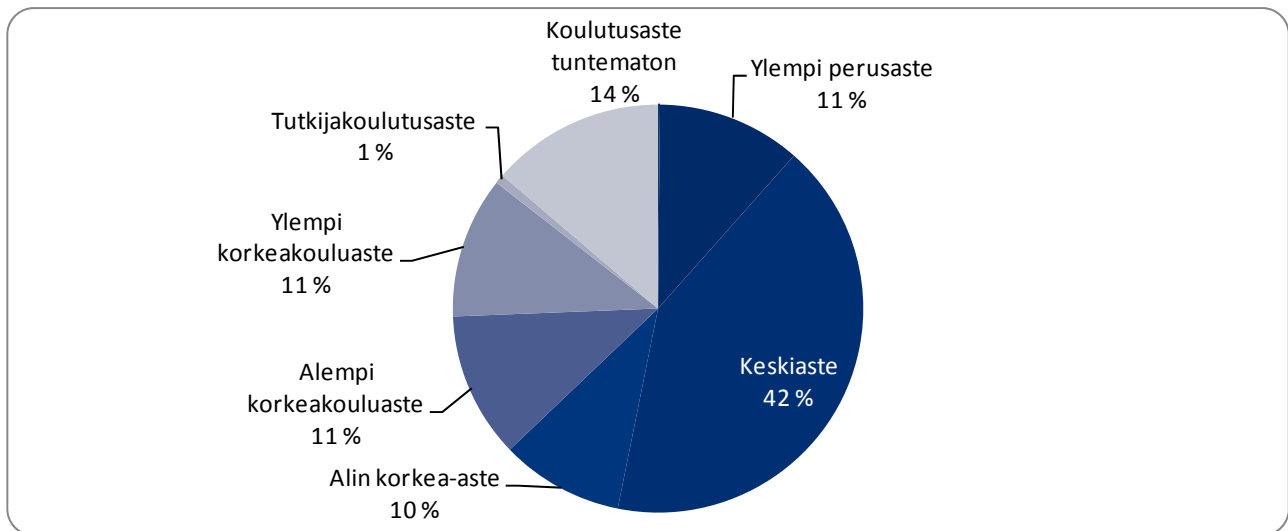
Kuvio 2. Starttirahalla aloittaneet vuonna 2011 Uudenmaan ELY-keskuksen alueen TE-toimistoissa. (Lähde: TEM/Työnvälitystilasto)

Sukupuoliryhmittäin tarkasteltuna sekä naiset että miehet ovat Uudellamaalla lähes yhtä aktiivisia starttirahayrityksen perustajia. Vuonna 2011 kaikista starttirahalla aloittaneista yrittäjistä 49 % oli naisia. Myös ikäryhmittäin starttirahalla aloittaneet jakautuvat Uudellamaalla suhteellisen tasaisesti ikäväliille 25-44-vuotiaat. Vuonna 2011 lievästi suurimmat ikäryhmät starttirahayrittäjien keskuudessa muodostivat 25-29- ja 30-34-vuotiaat. Edelliseen ikäryhmään sijoittui 17 % ja jälkimmäiseen 18 % kaikista vuoden aikana starttirahalla aloittaneista yrittäjistä. Naiset olivat hieman voimakkaammin edustettuina 30–49-vuotiaiden yrittäjien ryhmässä. Nuorista 20-29-vuotiasta yrittäjistä taas lievä enemmistö oli miespuolisia. (Kuvio 3).

Kuvio 3. Starttirahalla aloittaneet ikäryhmittäin vuonna 2011 Uudenmaan ELY-keskuksen alueella (%). (Lähde: TEM/Työnvälitystilasto).

Keskiaste on starttirahayrittäjien yleisin koulutustaso Uudellamaalla. Vuonna 2011 kaikista starttirahalla aloittaneista yrittäjistä 42 % sijoittui tälle koulutusasteelle. Myös korkeakouluasteet ovat olleet hyvin edustettuina. Yhteensä 22 prosentilla vuonna 2011 aloittaneista starttirahayrittäjistä oli joko alempi tai ylempi korkeakoulututkinto. Tohtorintutkinto oli ainoastaan 1 % yrittäjistä. Naispuolisten yrittäjien koulutustaso on Uudellamaalla ollut hieman korkeampi kuin miesten. Esimerkiksi vuonna 2011 noin 59 % korkeakoulutetuista yrittäjistä oli naisia. Kaikista vuoden 2011 aikana aloittaneista naispuolisista starttirahayrittäjistä 28 % oli korkeakoulututkinto. Miesyrittäjillä vastaava luku oli 18 %. (Kuvio 4).

Kuvio 4. Starttirahalla aloittaneet vuonna 2011 koulutuksen mukaan Uudenmaan ELY-keskuksen alueella (%). (Lähde: TEM/Työväilytilasto).

Toimialarakenteeltaan Uusimaa on hyvin palvelu- ja kauppakeskeinen. Työhallinnon piirissä starttirahayrittäjiä luokitellaan yrityksen toimialan sijaan yrittäjän ammattiryhmän mukaan. Starttirahayrittäjien suurimmat ammattiryhmät vuonna 2011 olivat ammatillinen, tieteellinen ja tekninen työ sekä kaupallinen työ. Kummallekin perustettiin 22 % koko alueen starttirahayrityksistä (Taulukko 1). Yhteensä nämä ammattiryhmät muodistivat siis lähes puolet alueen starttirahayrityksistä. Myös palvelutyö sekä terveydenhuolto ja sosiaaliala ovat suosittuja yritystoiminnan ammatteja. Vuonna 2011 näihin ammatteihin sijoittui kummallekin n. 12 % Uudellamaalla aloittaneista starttirahayrittäjistä.

Tarkemman (3-numerotaso) ammattikohtaisen jaottelun kautta tarkasteltuna vuonna 2011 starttirahalla aloittaneet työllistyivät useimmiten myyjiksi, kampaajiksi ja kauneudenhoitajiksi tai tukku- ja vähittäiskauppiainiksi. Verrattuna koko Suomen yleiskuvaan Uudellamaalla perustetaan huomattavasti enemmän ammatilliseen, tieteelliseen ja tekniseen työhön liittyviä starttirahayrityksiä. Esimerkiksi vuonna 2011 koko maassa perustetuista starttirahayrityksistä vain 15 % sijoittui tälle toimialalle. Uudellamaalla vastaava lukema oli 22 %. Tämä kertoo mm. liike-elämän palveluiden ja konsulttitoiminnan keskeisestä roolista alueella. (Taulukko 1).

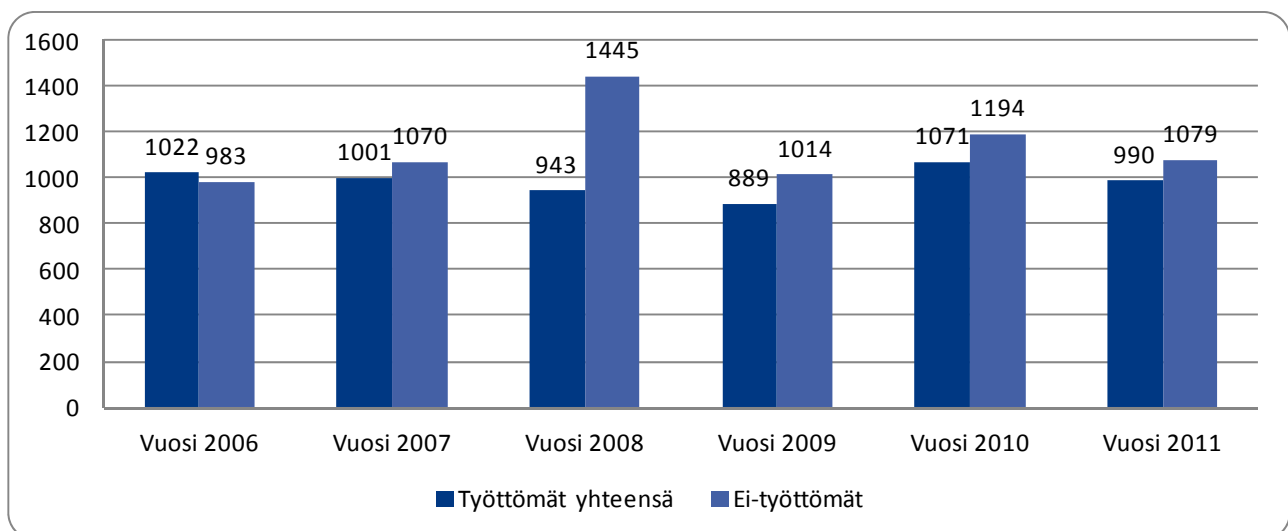
Taulukko 1. Starttirahalla aloittaneet sukupuolen ja yrittäjän ammattiryhmän mukaan vuonna 2011 Uudenmaan ELY-keskuksen alueella (%). (Lähde: TEM/Työväilytilasto)

UUSIMAA %	Miehet %	Naiset %	Yhteensä
0 TIETEELLINEN, TEKNINEN JA TAITEELL.TYÖ	22 %	24 %	22 %
1 TERVEYDENHUOLTO JA SOSIAALIALA	7 %	17 %	12 %
2 HALLINTO- JA TOIMISTOTYÖ, IT-ALAN TYÖ	13 %	9 %	11 %
3 KAUPALLINEN TYÖ	21 %	23 %	22 %
4 MAA- JA METSÄTALOUSTYÖ, KALASTUSALA	1 %	3 %	2 %
5 KULJETUS JA LIIKENNE	3 %	0 %	2 %
6 RAKENNUS- JA KAIVOSALA	11 %	0 %	6 %
7 TEOLLISUUS: VAATETUS, KONE, PUU, SÄHKÖ	15 %	7 %	11 %
8 MUU TEOLLISUUS JA VARASTOALA	0 %	1 %	0 %
9 PALVELUTYÖ	7 %	16 %	12 %
X MUUALLA LUOKITTELEMATON TYÖ	0 %	0 %	0 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %

Nais- ja miespuolisten starttirahayrittäjien ammattiryhmät poikkeavat jonkin verran toisistaan. Vuonna 2011 naisten perustamat starttirahayritykset keskittyivät pääasiassa tieteelliseen, tekniseen ja taiteelliseen työhön, kaupalliseen työhön, terveydenhuolto ja sosiaalialaan sekä palvelutyöhön. Miesyrittäjien keskuudessa suosituimpia ammattiryhmiä olivat tieteellinen, tekninen ja taiteellinen työ, kaupallinen työ, teollisuus sekä hallinto-, toimisto- ja IT-työ. Miesten keskuudessa etenkin palvelutyöhön ja terveydenhuoltoon liittyvät yritykset näyttelivät vähäisempää roolia. Vuonna 2011 palvelutyöhön liittyvän starttirahayrityksen perusti ainoastaan 7 % miespuolisista yrittäjistä, kun vastaava luku naisyrittäjien keskuudessa oli 16 %. (Taulukko 1).

Vuoden 2005 jälkeen starttirahaa ovat kyenneet saamaan myös ei-työttömät henkilöt. Tässä ryhmässä starttiraha onkin välittömästi otettu tehokkaaseen käyttöön. Jo starttirahajärjestelmän uudistamista suunnitellut työryhmä oli arvioinut starttirahayrittäjien kokonaismäärän kasvavan ei-työttömien mukaantulon myötä kansallisessa mittakaavassa n. 10 000 henkilöön vuodessa (Stenholm 2007, 19). Vaikka aivan tällaisiin lukuihin ei vielä ole päästy, on selvästi nähtävissä, että ei-työttömistä on alkanut muodostua erittäin suuri starttirahaa yritystoiminnan aloittamiseen käyttävä ryhmä.

Esimerkiksi Uudenmaan alueella ei-työttömät ovat vuodesta 2007 eteenpäin olleet suurin starttirahalla aloittaneiden yrittäjien ryhmä (Kuvio 5). Ainoastaan järjestelmän kokeiluvaiheen ensimmäisinä vuosina 2005 ja 2006, työttömiä oli starttirahalla aloittaneiden joukossa enemmän kuin ei-työttömiä. Kun uusi järjestelmä vakinaistettiin vuoden 2008 alussa, ei-työttömien määrä kohosi huimaan 1445 henkilöön, mikä muodosti kyseisenä vuonna n. 61 % starttirahayrittäjien kokonaismäärästä Uudellamaalla.

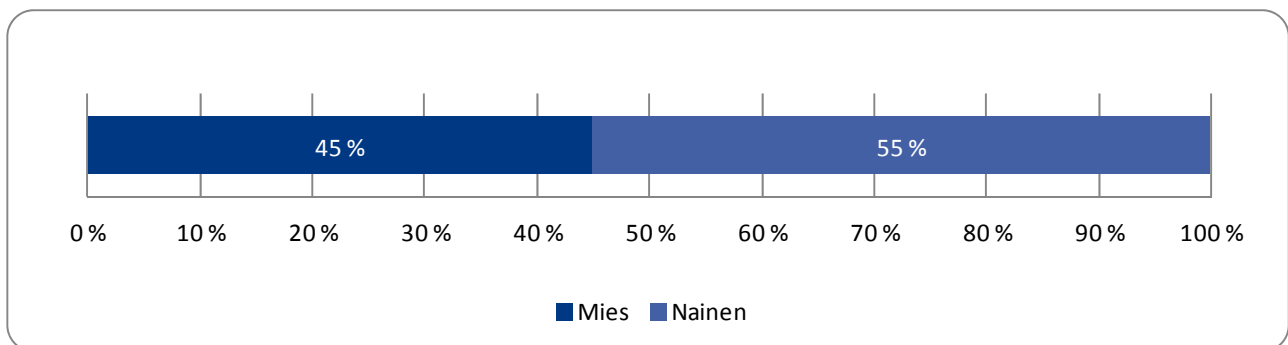

Kuvio 5. Starttirahalla aloittaneet työllisyystilanteen mukaan vuosina 2006–2011 Uudenmaan ELY-keskuksen alueella. (Lähde: TEM/Työväilytilasto)

3 Starttirahakyselyn analyysi ja tulokset

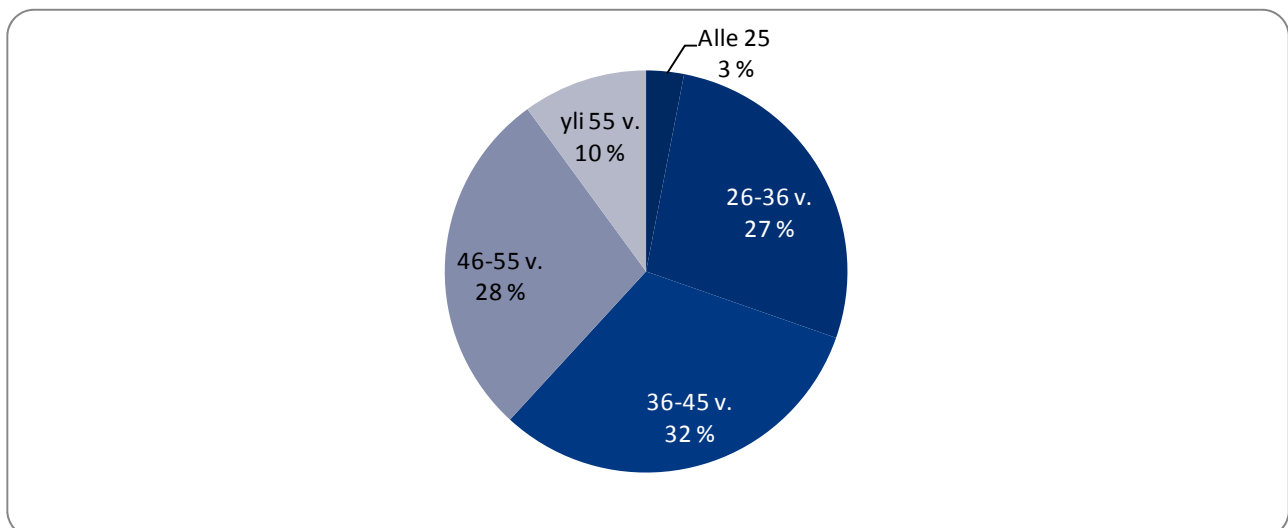
3.1 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot

Tutkimuksen pohjana toimivaan kyselyyn vastasi kolmen viikon aikana 728 entistä tai nykyistä Uudenmaan ELY-keskuksen alueella toimivaa starttirahayrittäjää. Vastanneiden joukko poikkesi koostumukseltaan jonkin verran edellä esitetystä koko Uudenmaan starttirahayrittäjien kokonaisjakaumasta. Ensinnäkin vastaajien joukossa oli hieman enemmän naispuolisia starttirahayrittäjiä. Kun sukupuolijakauma yleisesti on uusmaalaisten starttirahayrittäjien keskuudessa hyvin tasainen, muodostivat naiset tässä kyselyssä yli puolet eli 55 % (n=399) vastanneista (Kuvio 6).

Kuvio 6. Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma %. (n=728)

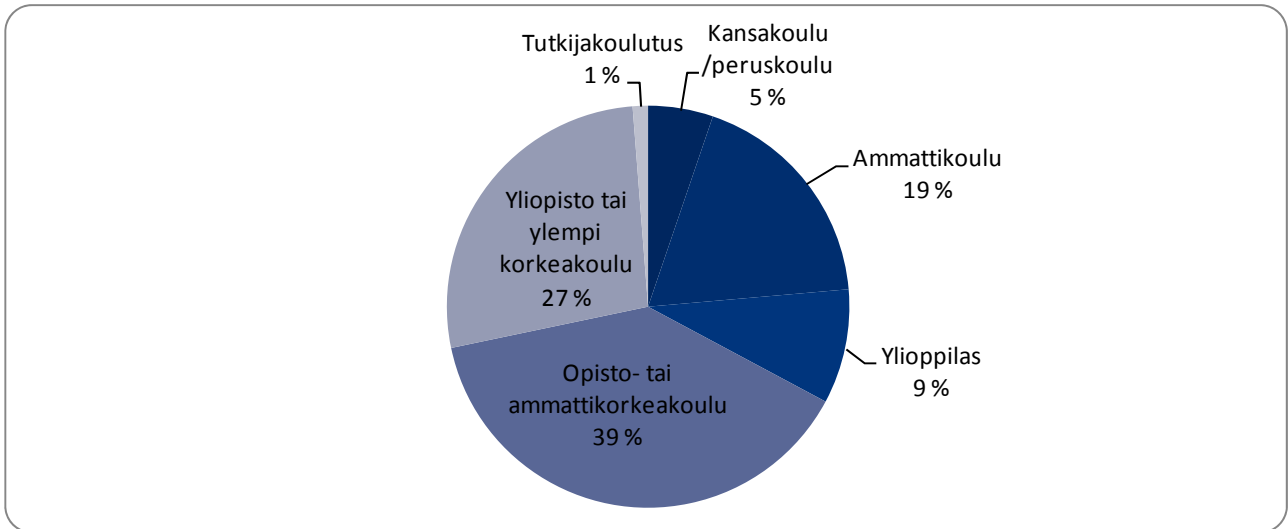
Kyselyyn vastanneet olivat myös keskimäärin starttirahayrittäjien totuttua ikäjakaumaa iäkkäämpi ryhmä. Suurin yksittäinen ikäryhmä olivat 36–45-vuotiaat (32 %). Toiseksi suurimmat ikäryhmät eli 26–35-vuotiaat ja 46–55-vuotiaat olivat keskimäärin samankokoisia. Kumpaankin ryhmään kuului hieman yli neljännes vastaajista. Suhteessa näihin sekä alle 25-vuotiaiden ja yli 50-vuotiaiden määrät olivat pieniä. Alle 25-vuotiaita oli vastaajien joukossa 3 % ja yli 50-vuotiaita n. 10 %. (Kuvio 7).

Kuvio 7. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma % (n=728)

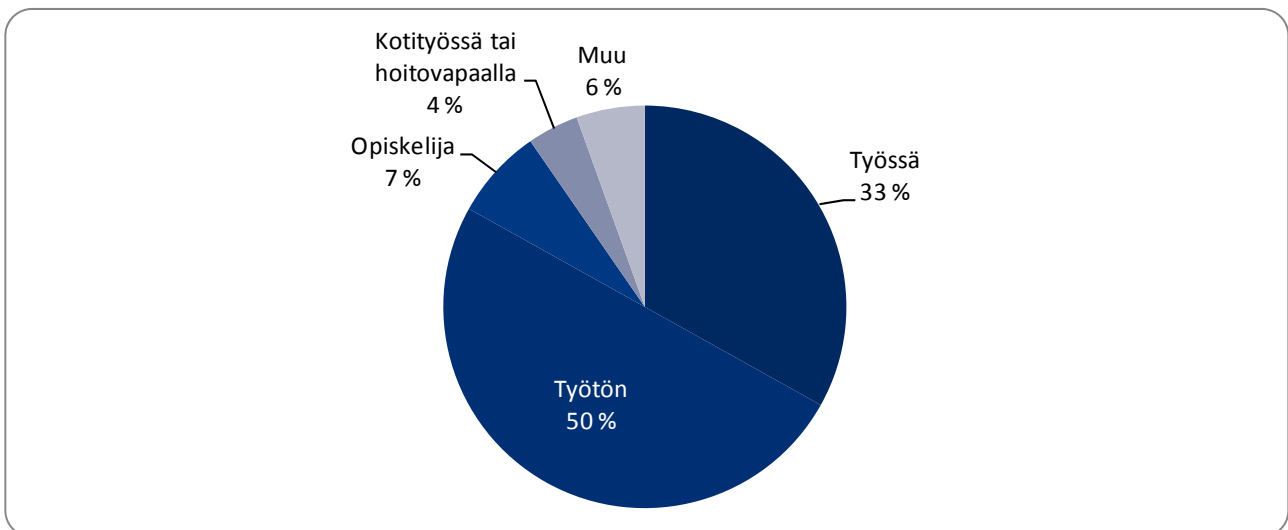
Enemmistö vastaajista (95 %) oli kansalaisuudeltaan suomalaisia. Koulutuksen osalta vastaajat edustivat enimmäkseen korkeasti koulutettua ryhmää. Opisto- tai ammattikorkeakoulutasoinen tutkinto oli selkeästi yleisin

koulutusaste (39 %). Myös yliopisto tai muun ylempään korkeakoulututkinnon omaavia yrittäjiä oli runsaasti (27 %). Tämä on poikkeuksellista verrattuna siihen, että aikaisemmissa tutkimuksissa akateemisesti koulutetut ovat olleet suhteellisen pieniryhmä (Lehto & Stenholm 2001). Toisaalta esimerkiksi Stenholm on jo aikaisemmin tuonut esiin vastaavanlaisia havaintoja akateemisesti koulutettujen yrittäjien kasvavasta määrästä (mm. Stenholm 2006). Kolmanneksi suurinta ryhmää eli ammattikoulututkinnon omaavia henkilöitä oli vastaajista 19 %. (Kuvio 7).

Kuvio 8. Kyselyyn vastanneiden koulutustaustat % (n=728)

Tasan puolet kyselyyn vastanneista starttirahayrittäjistä oli tukea hakiessaan ollut työttömänä (Kuvio 9). Suoraan työelämästä yrittäjiksi oli siirtynyt 33 %. Opiskelijana oli ollut 7 % ja kotityössä tai hoitovapaalla 4 % vastaajista. Jatkossa tutkimuksessa tullaan jakamaan vastaajat aikaisemman työllisyystilanteen mukaan kahteen yhtä suureen ryhmään: työttömiin ja ei-työttömiin.

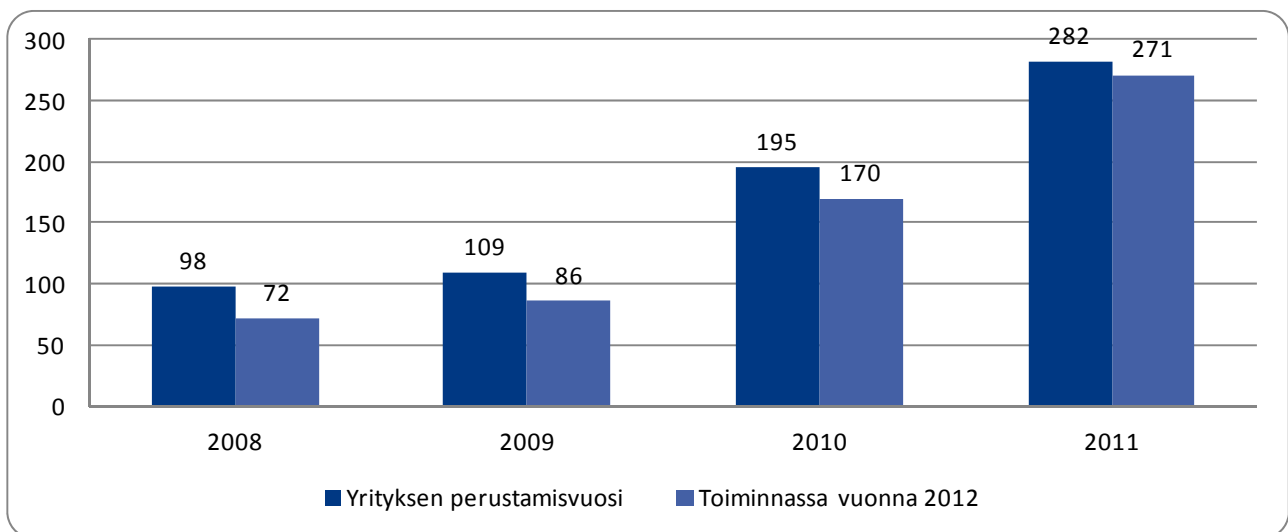

Kuvio 9. Kyselyyn vastanneiden työllisyystilanne ennen starttirahan saamista % (n=728)

3.2 Kyselyyn vastanneiden yritystilanne ja yrittäjyyttä koskevat näkemykset

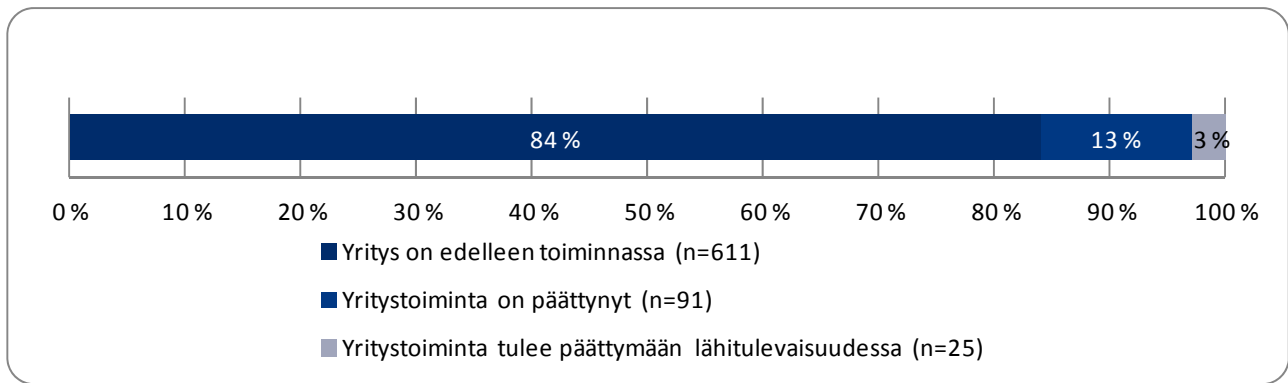
Suurin osa kyselyyn vastanneista oli perustanut starttirahayrityksensä vuoden 2011 aikana (Kuvio 10). Näitä henkilöitä oli 728 vastaajan joukossa 282 (41 %). Toiseksi eniten yrityksiä oli perustettu vuoden 2010 aikana. Tämä merkitsee sitä, että otoksessa painottuvat uusien yrittäjien näkemykset starttirahasta ja yrittäjyydestä. Suurimmalla osalla vastaajista yritystoiminta oli kuitenkin kyselyajankohtaan mennessä kestänyt jo yli kaksi vuotta. Tämän perusteella tutkimustuloksista voidaan vetää myös johtopäätöksiä starttirahalla perustetun yritystoiminnan kestävydestä.

Esimerkiksi vuonna 2008 perustetuista yrityksistä 72 kappaletta eli 73 % oli toiminnassa vielä vuonna 2012. Vastaavasti vuonna 2009 perustetuista 109 yrityksestä 86 eli 79 % oli edelleenkin toiminnassa kyselyajankohtana. Yritysten selviytymisprosentti kasvoi selvästi yrityksen perustamis- ja kyselyajankohdan lähentyessä toisiaan, mutta jo näiden tulosten valossa voidaan sanoa, että starttirahayrittäjät ovat kyenneet luomaan alueelle suhteellisen kestävästä yritystoimintaa.

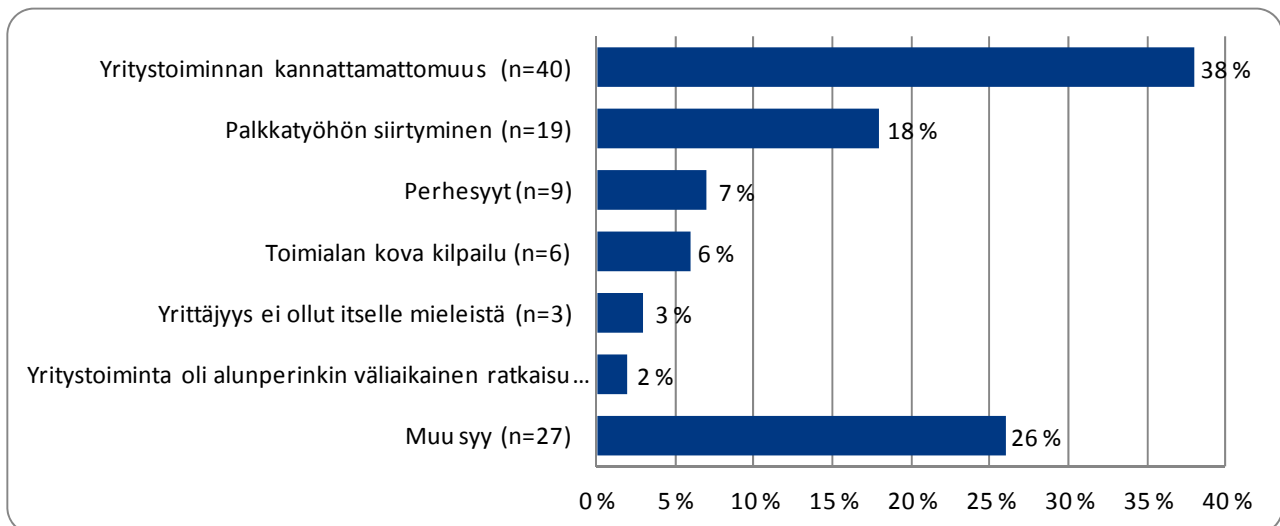
Kuvio 10. Starttirahayritysten perustamisvuodet ja kuinka moni niistä oli toiminnassa kyselyajankohtana. (n=684)

Kokonaisuudessaan 84 % prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista starttirahayrittäjistä ilmoitti yrityksensä olevan toiminnassa vielä kyselyajankohtana. Ainoastaan 13 % vastaajalla yritystoiminta oli päättynyt ja 3 % vastaajista oli lopettamassa yrityksensä toimintaa lähitulevaisuudessa (Kuvio 11). Kestävän yritystoiminnan näkökulmasta starttiraha on siis ollut tehokas tapa tukea uutta yrittäjää ja luoda yritystoiminnalle vakaata pohjaa. Tulokset ovat samansuuntaisia kuin useassa viimeaikaisessa tutkimuksessa (esim. Stenholm 2006; 2007). Tuloksiin täytyy kuitenkin suhtautua aina pienellä varauksella, koska voi olla että kyselyyn vastasivat helpommin yrittäjät, joiden yritystoiminta oli kääntynyt kannattavaksi. Lopettaneiden ja starttirahaan muuten pettyneiden kynnys vastata saattoi olla korkeampi.

Kuvio 11. Kyselyyn vastanneiden yritystoiminnan tilanne kyselyajankohtana % (n=727)

Suurin osa toimintansa päättäneitä yrityksistä lopetti vuoden 2011 aikana. Kyseisenä vuonna toimintansa päättäneitä yrityksiä oli aineistossa yhteensä 35 kappaletta. Seuraavaksi eniten päättäneitä yrityksiä sijoittui vuoden 2012 ajalle. Yleisin syy yritystoiminnan päättämiseen lopettaneiden ja lopettamista suunnittelevien yrittäjien keskuudessa oli kannattamattomuus. Noin 38 % lopettaneista ja lopettamista suunnittelevista ilmoitti tämän keskeisimmäksi syykseen päättää yritystoiminta. Toiseksi yleisin syy yritystoiminnan päättymiselle oli siirtyminen palkkatyöhön. Muihin syihin (27 %) sisältyi mm. terveydentilaan liittyviä syitä, fuusioita ja täysin uusien yritysten perustamisia. (Kuvio 12).

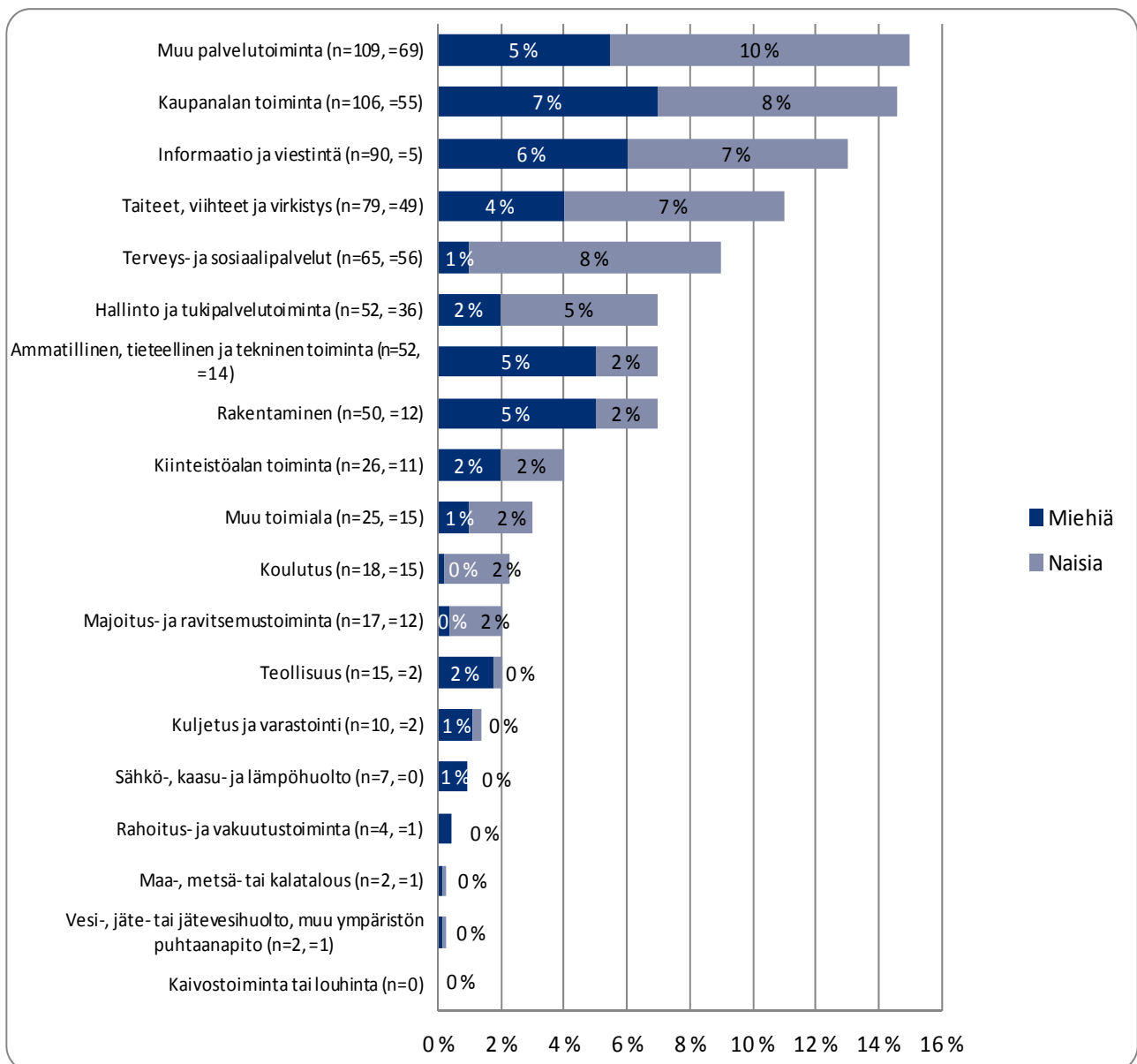

Kuvio 12. Yleisimmät yritystoiminnan päättymisen syyt % (n=106)

3.2.1 Starttirahayritysten toimialat

Uudenmaan alueen toimialarakenteessa painottuvat palvelut ja kaupan ala. Valtaosa koko alueen henkilöstöstä työskentelee jollakin palvelualalla. Nämä toimialat olivat keskeisiä myös kyselyyn vastanneiden yrittäjien keskuudessa. Kyselyn kymmenestä yleisimmästä toimialasta seitsemän sijoittui kaupan ja palveluiden puolelle. Suurimmat toimialat olivat muu palvelutoiminta (15 %) ja kaupan ala (15 %). Muuhun palvelutoimintaa kuuluvat mm. parturi-kampaamot ja kauneudenhoitoala. Paljon yrittäjiä sijoittui myös Uudenmaan kannalta tärkeälle informaatio ja viestintä sektorille (13 %). Näiden lisäksi merkittäviä aloja olivat taide- ja virkistystoiminta (11 %), terveys- ja sosiaaliala (9 %), hallinto ja tukipalvelut (7 %) sekä ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (7 %) alle. (Kuvio 13).

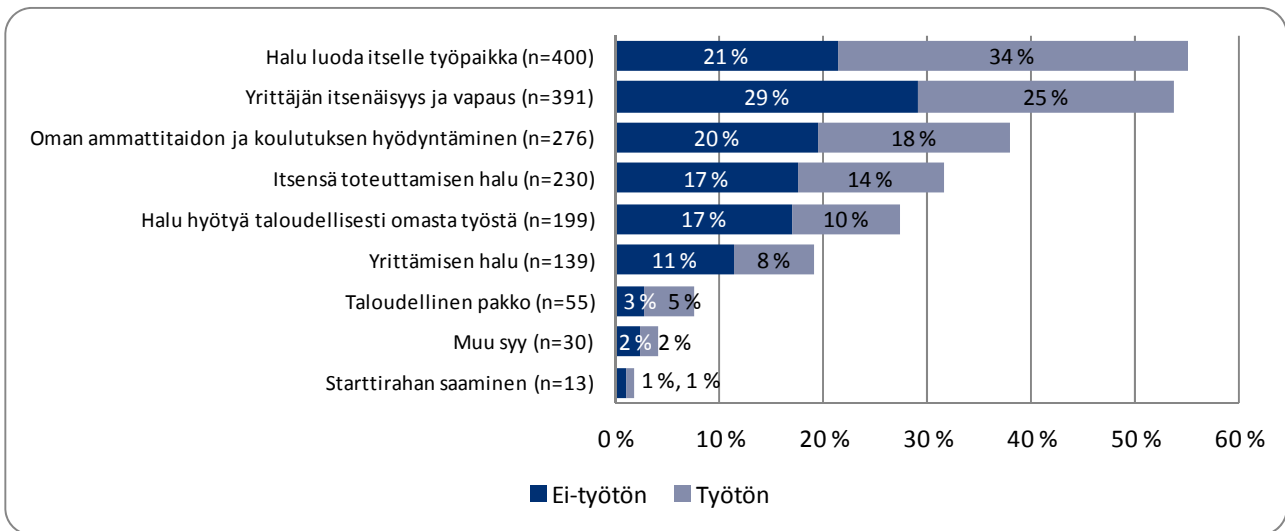

Kuvio 13. Kyselyyn vastanneiden yritysten toimialat sukupuoliryhmittäin % (n=728)

Muussa palvelutoiminnassa painottui naisyrittäjien huomattavan suuri edustus. Naiset olivat selvä enemmistö myös terveys- ja sosiaalialaan keskittyvissä yrityksissä. Toimialan valinneista yrittäjistä 90 % oli naisia. Miesvaltaisia aloja sen sijaan olivat ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta sekä rakentaminen ja teollisuuden alat. Esimerkiksi liiketoiminnan konsultit olivat vastaajien keskuudessa pääasiassa miehiä. Vastaavasti kaupan alalla ja informaatio ja viestintä puolella sukupuolierot olivat kuitenkin hyvin pieniä.

3.2.2 Yritystoiminnan aloittamisen syyt ja aikaisempi yritys- ja työkokemus toimialalla

Yritystoiminnan aloittamisen syitä selvitettiin kysymyksellä, jossa vastaajan oli mahdollista valita erittelemättömässä järjestyksessä kolme keskeisintä syytäan yrittäjäksi ryhtymiselle. Vastaaajaryhmän tärkeimmäksi syyksi nousi lievällä enemmistöllä halu luoda itselle työpaikka. Vastaaajista 400 henkilöä eli yhteensä 55 % oli valikoinut tämän vaihtoehdon. Toiseksi eniten vastauksia keräsi yrittäjän itsenäisyys ja vapaus. Vastaaajista 391 henkilöä eli 54 % koki tämän yhdeksi tärkeimmistä yrittäjäksi ryhtymisen syistä. (Kuvio 14). Suosituimmat yritystoiminnan aloittamisen syyt noudattelevat pitkälti samoja tuloksia, mitä starttirahayrittäjistä on saatu aikaisemmin toteutetuista tutkimuksissa. Niin Lehdon ja Stenholmin (2001) kuin Stenholmin (2006; 2007) tutkimuksissa nämä kaksi tekijää muodostuivat yrittäjien tärkeimmiksi syiksi aloittaa yritystoiminta. Tässä tutkimuksessa muiksi tärkeiksi syiksi nousi henkilön tarve hyödyntää omaa ammattitaitoa ja koulutusta sekä itsensä toteuttamisen halu.

Kuvio 14. Kyselyyn vastanneiden keskeisimmät syyt ryhtyä yrittäjäksi % (n=727)

Aloittamissyiden painoarvot muuttuvat hieman kun vastaajia ristiintaulukoidaan yritystoimintaa edeltävän työllisyystilanteen mukaan. Halu luoda itselle työpaikka on edelleenkin työttömistä yrittäjiksi siirtyneiden ensisijainen aloittamisen syy. Sen sijaan ei-työttömien tärkeimmäksi syyksi nousi selkeästi yrittäjän itsenäisyys ja vapaus. Samoin yrittäjän halu toteuttaa itseään ja halu hyötyä taloudellisesti omasta työstä näyttäisivät olevan hieman tärkeämpiä ei-työttömille kuin työttömille. Vaikka taloudellista pakkoa ei kovin moni vastaajista valinnutkaan keskeiseksi syyksi, painottuu sen sisällä silti selkeästi työttömien keskimääräistä suurempi määrä.

Stenholm (2006) on esittänyt, että erot yritystoiminnan aloittamisen syissä johtuvat ei-työttömien ja työttömien erilaisista lähtökohdista. Palkkatyöstä yrittäjiksi siirtyvät ovat usein kaivanneet omaan työhönsä lisää päätäntävaltaa ja itsenäisyyttä. Yrittäjyyttä koskevat positiiviset mielikuvat korostavatkin juuri näitä seikkoja. Monelle työttömälle yrittäjyys taas saattaa näyttäytyä vaihtoehdoisena tapana palata työmarkkinoille, jotka eivät siihen mennessä ole kyenneet tarjoamaan itseä tyydyttäviä työllistymisvaihtoehtoja.

Valtaosa starttirahakyselyyn vastanneista yrittäjistä oli aloittanut yritystoimintansa ilman minkäänlaista aikaisempaa yrittäjäkokemusta (Taulukko 2). Noin 79 % vastaajista ei ollut aikaisemmin toiminut yrittäjänä. Työttömien ja ei-työttömien välillä ei tässä kysymyksessä ollut suurempaa hajontaa. Ei-työttömille oli ehkä hieman todennäköisempää, että heillä ei ollut aikaisempaa yrittäjäkokemusta.

Taulukko 2. Kyselyyn vastanneiden aikaisempi yrittäjä- ja työkokemus (%)

	Työtön %			Ei-työtön %			Yhteensä %		
	Kyllä	Ei	Yht.	Kyllä	Ei	Yht.	Kyllä	Ei	Yht.
Oliiko teillä kokemusta yritystoiminnasta ennen starttirahayrityksen perustamista?	22 % (n=80)	78 % (n=238)	100 % (n=362)	19 % (n=69)	81 % (n=291)	100 % (n=360)	21 % (n=149)	79 % (n=573)	100 % (n=722)
Oliiko teillä aikaisempaa työkokemusta yrityksen- ne toimialalta?	74 % (n=255)	26 % (n=90)	100 % (n=345)	75 % (n=259)	25 % (n=88)	100 % (n=347)	74 % (n=514)	26 % (n=178)	100 % (n=692)

Vaikka aikaisempaa yrityskokemus ei vastaajien keskuudessa juurikaan löytynyt, oli suurimmalla osalla takanaan kuitenkin useiden, ellei kymmenien vuosien työkokemus yrityksensä toimialalta. Noin 74 % vastaajista oli työskennellyt yrityksensä toimialalla aikaisemmin. Tässäkään kysymyksessä työttömien ja ei-työttömien välillä ei ollut tilastollisesti merkittävää hajontaa. Henkilöitä, joilla ei ollut aikaisempaa yrittäjäkokemusta, eikä myöskään aikaisempaa työkokemusta oli vastaajien joukossa suhteellisen vähän. Vain 21 % eli 152 henkilöä kuului tähän ryhmään.

Tyypillisimmillään yrittäjäkokemusta oli kertynyt vastaajille 1-5 tai 6-15 vuotta (Taulukko 3). Yrityskokemusta omaavista vastaajista 55 % oli takanaan 1-5 vuoden mittainen yrittäjätausta. Toiseksi eniten (32 %) näiden henkilöiden joukossa, jotka olivat toimineet yritysmaailmassa 6-15 vuotta. Alle vuoden mittaiset yrittäjäkokemukset olivat vastaajien keskuudessa hyvin harvinaisia, samoin myös yli 25 vuotta kestäneet pitkät yrittäjän urat.

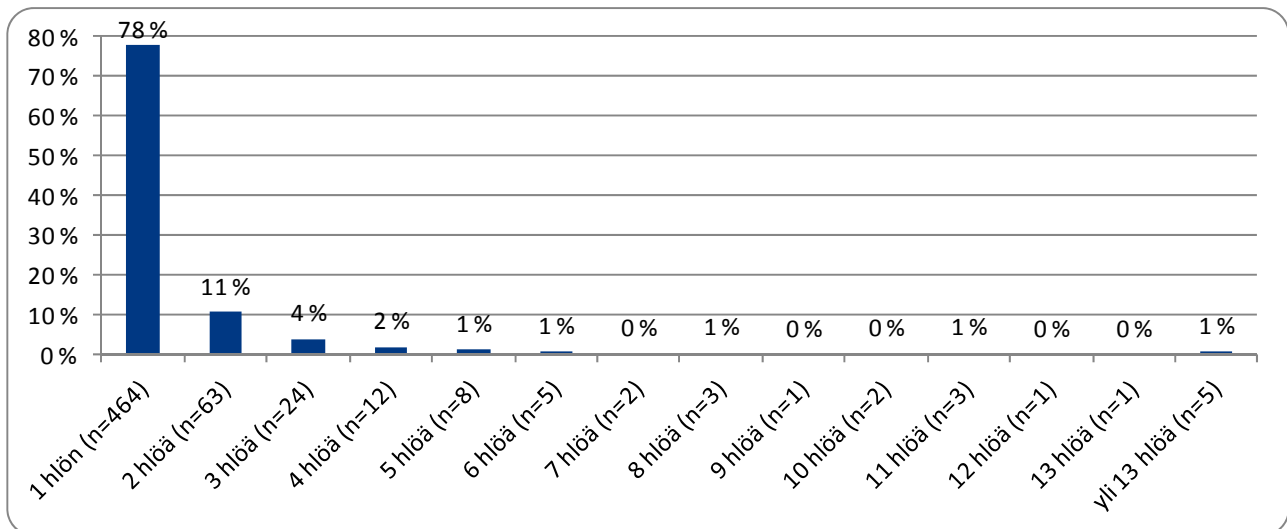
Taulukko 3. Kyselyyn vastanneiden aikaisempi yrittäjä- ja työkokemus vuosina (%)

	alle 1 v.	1-5 v.	6-15 v.	16-25 v.	yli 25 v.	Yht. %
Yrityskokemus vuosina (n=138)	4 %	55 %	32 %	7 %	2 %	100 %
Työkokemus vuosina (n=493)	2 %	36 %	37 %	19 %	6 %	100 %

Työkokemuksen perusteella vastaajat jakautuivat hieman laajemmalle alueelle. Suurimpia ryhmiä olivat edelleenkin 1-5- ja 6-15-vuotisen työkokemuksen omaavat henkilöt. Näiden lisäksi kuitenkin myös pidemmät 16-25-vuoden työurat olivat hyvin tyypillisiä. Vastanneista 19 % oli näin pitkä työura yrityksensä toimialalla. Vaikka henkilöiltä ei varsinaista yrittäjäkokemusta löytöisikään, on kuitenkin hyvin todennäköistä, että pitkä työura on kyennyt tarjoamaan hyvin vankan valmiuden toimia yrittäjänä.

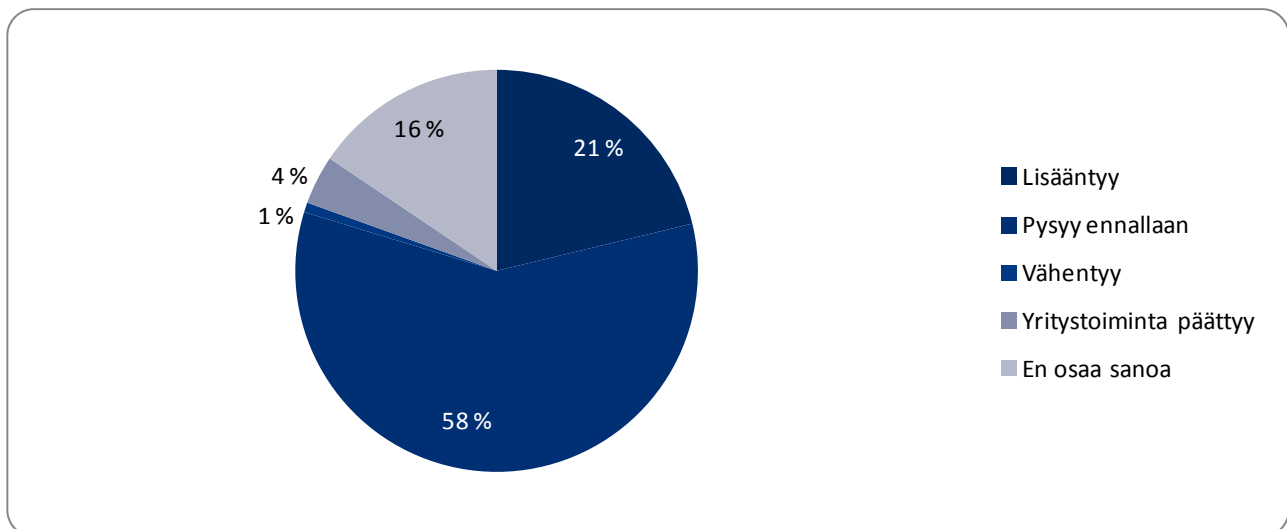
3.2.3 Starttirahayritysten henkilöstörakenne ja tulevaisuudennäkymät

Yritysten työllistävää vaikutusta tarkasteltiin ainoastaan toiminnassa olleiden ja lopettamista suunnittelevien yritysten kautta (n=636). Jo toimintansa lopettaneet yritykset rajattiin siis kysymyksen ulkopuolelle. Työllistettyjen työntekijöiden määrän osalta yritykset jakautuivat kokonaisuudessaan välille 1-70 työntekijää. Valtaosa (78 %) yrityksistä työllisti kuitenkin ainoastaan yhden henkilön eli yrittäjän itsensä. (Kuvio 15). Ero seuraavaksi suurimpaan ryhmään eli kahden hengen yrityksiin oli huomattavan suuri. Kahden hengen yrityksiä oli vastaajien joukossa 11 %. Tätä suurempia yrityksiä oli ainoastaan yksittäisiä kappaleita. Yhden hengen yritykset eivät myöskään olleet rajoittuneita ainoastaan tietyille toimialoille, vaan enemmänkin hyvin vakiintunut yritystoiminnan muoto.

Kuvio 15. Toiminnassa olevien ja tulevaisuudessa lopettavien yritysten henkilöstömäärä vastaaja mukaan lukien % (n=594)

Suurin osa (58 %) yrittäjänä toimivista tai tulevaisuudessa lopettavista arvioi työntekijöiden määränsä pysyvän lähitulevaisuudessa ennallaan (Kuvio 16). Noin viidesosa arvioi työntekijöiden määränsä kasvavan lähitulevaisuudessa. Neljällä prosentilla vastanneista yritystoiminta oli päätymässä lähitulevaisuudessa. Vain 1 % ilmoitti vähentävänsä työvoimaa lopettamiseen liittymättömistä syistä.

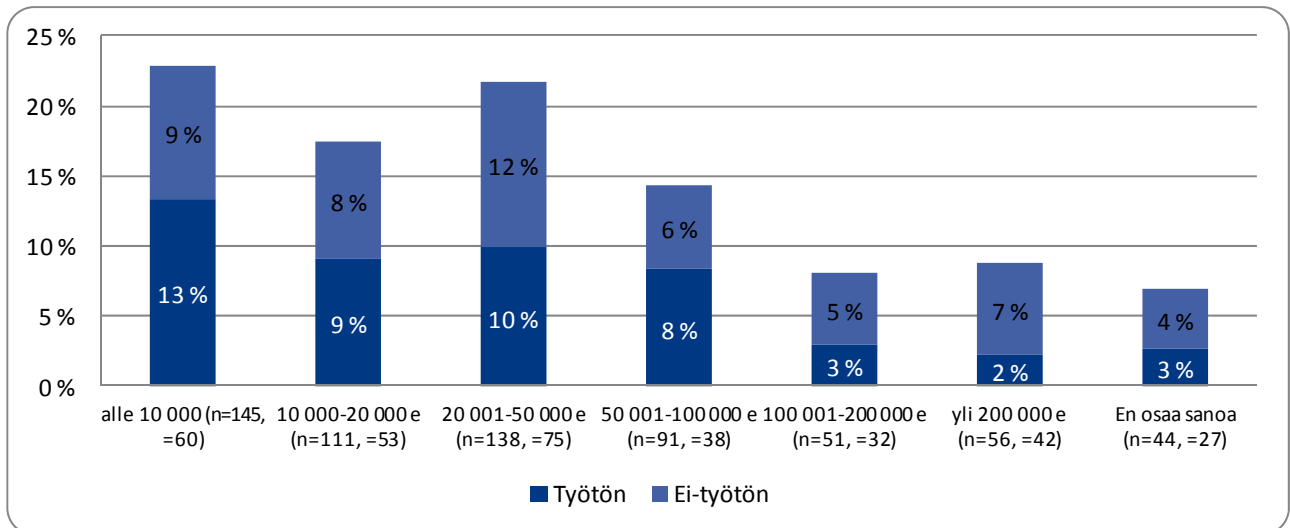

Kuvio 16. Toiminnassa olevien ja tulevaisuudessa lopettavien yritysten arviot henkilöstömäärän kehityksestä lähitulevaisuudessa % (n=635)

3.2.4 Starttirahayritysten liikevaihto ja tulevaisuudennäkymät

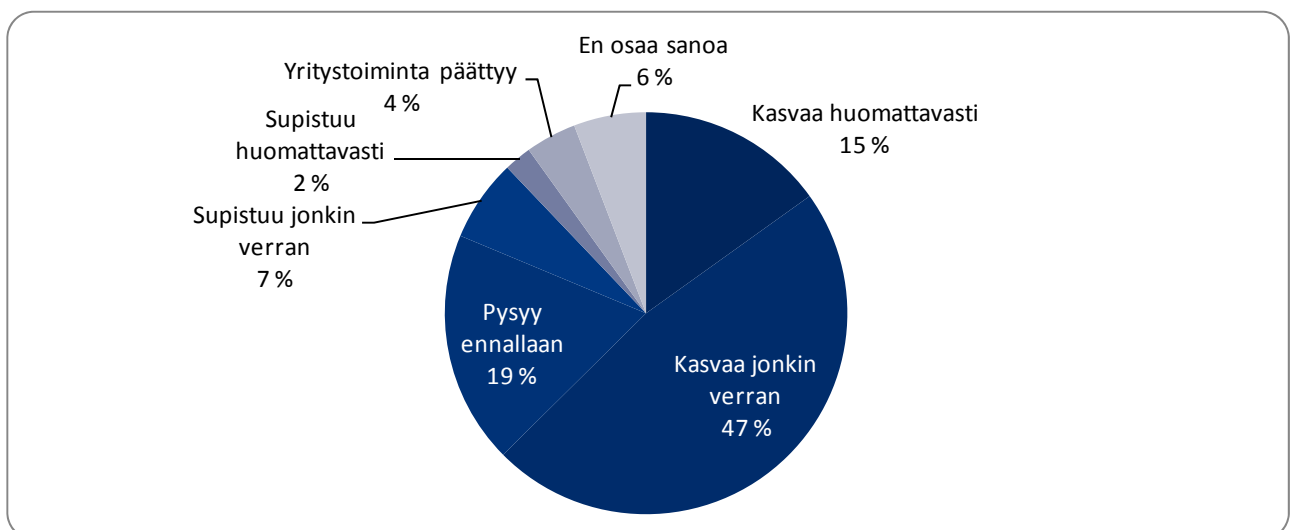
Vuoden 2011 keskimääräisen liikevaihdon osalta toiminnassa olevat ja tulevaisuudessa lopetettavat yritykset sijoittuivat hyvin tasaisesti välille alle 10 000-50 000 euroa vuodessa. Eniten vastanneiden keskuudessa oli yrityksiä joiden arvioitu liikevaihto vuonna 2011 oli ollut alle 10 000 euroa (Kuvio 17). Noin 23 % prosenttia yrityksistä sijoittui tähän luokkaan. Vain hiukan vähemmän oli yrityksiä, joiden liikevaihto oli ollut 20 001-50 000 euroa vuodessa. Näitä suurempia eli kaikkia yli 50 000 euron liikevaihtoa tehneitä yrityksiä oli yhteensä 198 kappaletta eli yksi kolmasosa kaikista toimintakunnossa tai lopettamisvaiheessa olevista yrityksistä.

Liikevaihdoltaan eri työllisyystilanteista lähtöisin olevat yrittäjät jakautuivat suhteellisen tasaisesti. Työttömyydestä yrittäjiksi siirtyneet olivat kuitenkin selvä enemmistö alle 10 000 euroa vuodessa tienaaivien yrittäjien joukossa. Vastaavasti työelämästä, kotoa tai opintojen parista yrittäjiksi siirtyneet muodostivat valtaosan yli 200 000 euroa vuodessa kerryttävistä yrityksistä.

Kuvio 17. Toiminnassa olevien ja tulevaisuudessa lopettavien yritysten keskimääräinen liikevaihto vuoden 2011 aikana yrittäjyyttä edeltävän työllisyystilanteen mukaan % (n=636)

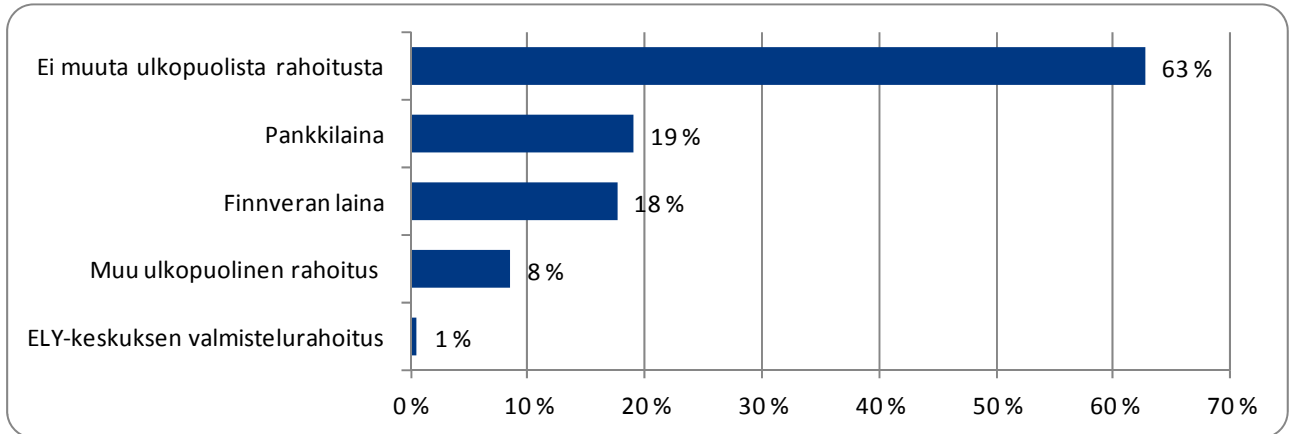
Vaikka sekä Uudenmaan että koko maan kasvuennusteet liiketoiminnan saralla ovat tällä hetkellä epävarmat, moni vastaaja suhtautui oman yrityksensä tulevaisuuteen luottavaisesti. Lähes kaksi kolmasosaa (63 %) vastanneista arvioi liikevaihtonsa kasvavan lähitulevaisuudessa. Noin 47 % arvioi sen kasvavan jonkin verran ja jopa 15 % hyvinkin paljon. Supistumista sen sijaan ennakoivat ainoastaan 9 % vastaajista. Liikevaihdon pysymistä nykyluokassa arvioi 19 % vastaajista. (Kuvio 18).

Kuvio 18. Toiminnassa olevien ja tulevaisuudessa lopettavien yritysten arviot liikevaihdon kehityksestä lähitulevaisuudessa % (n=636)

3.2.5 Ulkopuolinen rahoitus yritystä perustettaessa

Ulkopuolisen rahoituksen osuus yritysten perustamisessa oli ollut hyvin marginaalinen. Suurin osa (63 %) oli käyttänyt yrityksensä perustamiseen ainoastaan starttirahaa ja omia säästöjään. Lähes viidennes vastaaja oli saanut pankkilainaa. Finnveralta lainaa oli saanut 18 % vastaajista.

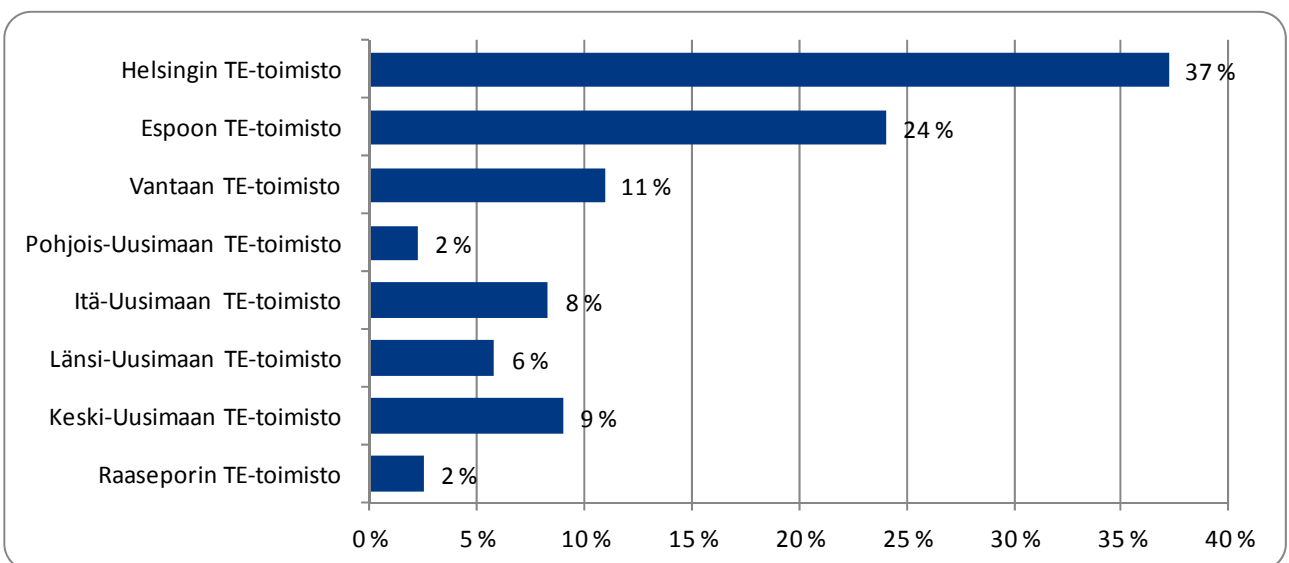

Kuvio 19. Ulkopuolisen rahoituksen osuus yritystä perustettaessa % (n=708)

3.3 Kyselyyn vastanneiden kokemukset starttirahajärjestelmästä

3.3.1 Starttirahan myöntänyt TE-toimisto

Helsingin ja Espoon TE-toimistot olivat keskeisimmässä roolissa vastaajien starttirahaprosessissa. Noin 37 % vastaajista oli saanut starttirahansa Helsingistä ja vastaavasti 24 % Espoosta. Seuraavaksi suurimman ryhmän muodostivat Vantaan, Keski-Uusimaan ja Itä-Uusimaan TE-toimistoista starttirahansa saaneet. Näistä starttirahan oli saanut yhteensä vajaa kolmannes vastaajista. (Kuvio 20).

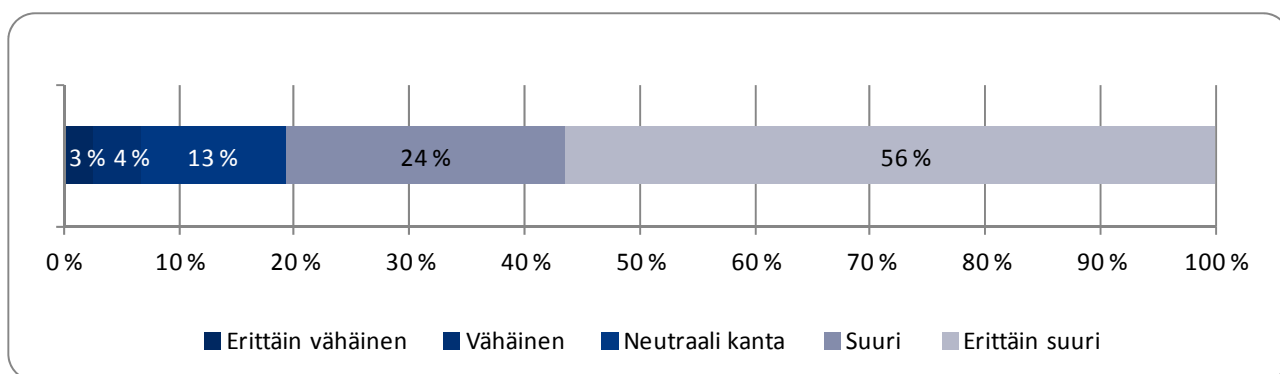
Kuvio 20. Starttirahan myöntäneet TE-toimistot % (n=723)

3.3.2 Starttirahan keskimääräinen suuruus ja kesto

Keskimäärin kyselyyn vastanneiden starttirahan suuruus oli ollut 582,40 e/kk. TEM:n määritysten mukaan starttirahan päiväkohtainen suuruus on 31,36 e/pv eli n. 650 e/kk. Vastaajien keskiarvo jäi siis hieman tämän alle. Yleisin vastaussumma oli kuitenkin n. 700 e/kk. Vastaavasti starttirahan keskimääräinen kesto oli ollut 10,27 kuukautta. Starttirahaa on myönnetty vuodesta 2008 eteenpäin kahdessa 6 kuukauden mittaisessa jaksossa, joiden jälkeen on vielä ollut mahdollista saada tietyissä tapauksissa vielä kolmas kuuden kuukauden mittainen lisäjakso. Suuri osa (69 %) kyselyyn vastanneista oli siis saanut ainakin ensimmäisen kuuden kuukauden jälkeen tuelleen jatkoa. Kolmannen jakson eli 13–18 kuukautta starttirahaa saaneita henkilöitä oli 105 kappaletta (15 %).

3.3.3 Myönteisen starttirahapäätöksen merkitys

Myönteisen starttirahapäätöksen merkitys oli kokonaisuudessaan ollut vastaajille hyvin suuri (Kuvio 21). Noin 80 % vastaajista tulkitse starttirahan merkityksen itselleen ja yritykselleen merkittäväksi. Jopa 56 % koki myönteisen starttiraha päätöksen merkityksen erittäin suureksi. Vaikka yrityksen perustaminen ei välttämättä ollut täysin starttirahan saamisesta riippuvainen, koettiin se kuitenkin hyvin tärkeäksi taloudelliseksi tuki muodoksi yrittäjyyden alkutaipaleella (Taulukko 4). Noin puolet vastaajista oli silti sitä mieltä, etteivät he olisi voineet perustaa yritystään ilman starttirahaa.

Kuvio 21. Myönteisen starttirahapäätöksen merkitys kyselyyn vastanneille % (n=725)

Starttirahan myönteiset vaikutukset olivat sekä taloudellisia että henkisiä. Usein starttiraha koettiin ainoaksi keinoksi saada taloudellista liikumavaraa yritystoiminnan alkuaikoina. Noin 90 % vastaajista oli sitä mieltä, että starttiraha oli erittäin tarpeellinen toimeentulon turva yritystoiminnan alkuaikoina. Ilman starttirahaa monen yrittäjän toimeentulo olisi saattanut jäädä hyvinkin vähäiseksi. Seikka, että starttiraha oli ollut 63 % yrittäjistä ainoa ulkopuolisen rahoituksen lähde yrityksen alkuaikoina, ainoastaan korostaa tuen merkitystä. (Taulukko 4).

Taulukko 4. Kyselyyn vastanneiden mielipiteitä starttirahajärjestelmästä (%)

	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	Neutraali kanta	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
En olisi voinut perustaa yritystäni ilman starttirahaa (n=722)	16 %	17 %	20 %	23 %	24 %
Starttiraha on erittäin tarpeellinen toimeentulon turva yritystoiminnan alkuaikoina (n=726)	1 %	3 %	6 %	20 %	70 %
Myönteisellä starttirahapäätöksellä oli suuri henkinen merkitys yritystoiminnan alkuvaiheessa (n=720)	2 %	3 %	7 %	23 %	64 %
Olen kokonaisuudessaan erittäin tyytyväinen starttirahajärjestelmään (n=723)	3 %	12 %	19 %	24 %	39 %

Starttirahan avulla yrittäjän oli ollut myös mahdollista ottaa yritystoiminnan kannalta tärkeitä riskejä. Vastaajien kommentteissa toistui useaan otteeseen myös, että starttiraha oli erityisesti turva yritystoiminnan luontaista epävarmuutta vastaan. Ennen kattavan asiakaspinnan muodostumista ja yritystoiminnan vakiintumista, yritys kulkee läpi niin sanotun kuoleman laakson, jolloin sen kassavirta on pääasiassa negatiivista. Starttirahan koettiin helpottavan juuri tämän yritystaipaleen vaikeimman vaiheen ylittämistä.

Näin vastaajat kuvailivat starttirahan taloudellista merkitystä:

”Starttiraha on ollut erittäin merkityksellinen yrittäjyyteni alkutaipaleella. Se toi taloudellista turvaa muutoin epävarmassa ja itselleni uudessa tilanteessa. Samalla se vapautti energiaa itse yrittämiseen ja yrityksen asioiden edistämiseen, mikä on ollut nykyisen tilanteen kannalta merkityksellistä. Starttirahan turvin pystyin rakentamaan pohjaa yritystoiminnalle.”

”Starttiraha on ehdoton edellytys firman perustamisen alkuvaiheessa. Minun yritystäni ei olisi olemassa ilman starttitukea.”

”Olen ollut oikein tyytyväinen saamaani palveluun ja starttirahaan kokonaisuudessaan. Oli helpottava tietää että tulee edes vähän kuukaudessa eli sai sen varaan laskea ainakin vähän menoja. Kiitos että tällainen pienikin avustus on olemassa uusille yrittäjille.”

”Starttiraha on mainio tapa tukea aloittelevaa yrittäjää, vaikka summa onkin aika vaatimaton ja moni joutuu miettimään alkuun muitakin rahoituskeinoja. Mutta oma kokemukseni ja saamani palvelu oli todella asiantuntevaa ja hyvää ja oli henkisesti iso tuki aloittavalle yrittäjälle.”

”Starttiraha on todella tärkeä tulolähde yrittäjälle kun tuloja ei alkuun ole. Se on yleensä lähes ainoa. Ensimmäinen puolivuotta pitäisi vain olla juuri tästä syystä hieman isompi n. 1000 e/kk ja sitten vaikka seuraavat puolivuotta vielä n. 600 e/kk, siksi että ensimmäinen vuosi menee aina markkinoiden hakemiseen ja yrityksen käynnistämiseen.”

”Tulolähteenä yrittäjyyden alussa starttiraha oli erittäin tärkeä tuki. Tuen määrä voisi luonnollisesti olla hieman suurempi, jotta sillä kattaisi paremmin kuukausittaisia kuluja. Puolen vuoden jakso peilotti alussa lyhyydellään, jonka jälkeen oli mahdollista hakea jatkojaksoa.”

Taloudellisen liikkumavaran lisäämisen ja epävarmuuden lieventämisen lisäksi starttirahan suurimmaksi merkitykseksi nousi sen tarjoama henkinen kannustus. Noin 87 % vastaajista piti starttirahan henkistä merkitystä suurena (Taulukko 4). Noin 64 % vastaajista oli täysin samaa mieltä, että starttirahalla oli suuri henkinen merkitys. Myönteinen starttirahapäätös koettiin yrittäjien suunnalla voimakkaaksi symboliseksi viestiksi siitä, että joku muukin uskoi yrittäjään ja hänen yritysideaansa. Myönteinen päätös rohkaisi yrittäjiä tarttumaan haasteisiin ja vahvisti

heidän itseluottamustaan. Henkinen merkitys yhdistyi kiinteästi tuen taloudelliseen puoleen. Usein henkisesti kaikkein tärkeimmäksi koettiin juuri taloudellisen huolen helpottuminen.

"Sen, että yhteiskunta hyväksyy uuden yrittäjän mukaan tulon järjestelmään antaen edes jonkin laista tukea. Tuen symbolinen merkitys on siis suuri. Uusi yrittäjä pääsee myös osaksi kansalaisistaan huolehtivaan yhteisöön ja siten saa usein myös uusia näkökantoja elämäänsä."

"Epävarmuus, määrärahan loppuminen kesken ja vain 4 kk mittaiset päätökset vähensivät starttirahan tuomaa turvaa. Starttirahan rooli oli tärkeä henkisesti, ei ollut syytä panikoida yrittämisen alkuvaiheessa vaan saattoi toimia harkitusti. Esim. kiusaus oman työn myymiseen alennushintaan pienenee, kun on jonkinlainen perustulo taustalla."

"Yrittäjäksi motivoiva järjestelmä, jonka avulla ainakin nuoret voivat ponnistaa eteenpäin."

"Kiitos starttirahasta! Siitä oli kovasti henkistä tukea."

"Starttiraha toi erityisesti henkistä tukea yritystoiminnan aloittamiseen ja toki turvasi myös taloudellisesti."

Kokonaisuudessaan starttirahajärjestelmä keräsi kyselyssä myönteistä palautetta. Yhteensä n. 66 % vastaajista oli kokonaisuudessaan erittäin tyytyväisiä starttirahajärjestelmään. Kuitenkin ainoastaan 25 % vastaajista oli tämän väitteen kanssa täysin samaa mieltä. (Taulukko 4).

3.3.4 Starttirahajärjestelmän heikkoudet

Valtaosiltaan positiivisesta palautteesta huolimatta vastaajat nostivat starttirahajärjestelmässä esiin kuitenkin muutamia parannuskohteita. Ensinnäkin starttirahan määrä koettiin hyvin alhaiseksi. Usea työttömästä yrittäjäksi siirtynyt henkilö oli aikaisemmin saanut toimeentulonsa ansiosidonnaisen päivärahan kautta. Siirtyminen starttirahansaajaksi pudotti heidän toimeentulonsa suhteessa ansiosidonnaiseen hyvin alhaiseksi. Monet tällaisista yrittäjistä myös nostivat ilmaan aiheellisen kysymyksen siitä, kuinka suurena yrittäjyyden kannustimena starttiraha ylipäätensä voi suhteellisen pienuutensa takia toimia ansiosidonnaisella oleville työttömille.

Näin vastaajat kuvailivat starttirahan määrää:

"Starttiraha on erittäin hyvä asia, mutta rahan määrä on "mitätön" verrattuna esim. ansiosidonnaiseen päivärahaan."

"Starttiraha on erittäin hyvä järjestelmä niille yrittäjille, jotka todella aikovat yritystä pyörittää. Tuki tosin on niin pieni että sillä saa ainakin alussa kituuttaa turhankin tiukoille. Tukijärjestelmä on hyvä, eikä mene hukkaan jos se kohdennetaan oikein ja tuen määrä on riittävän suuri."

"Starttiraha on mielestäni erittäin tarpeellinen aloittavalle yrittäjälle, mutta ei välttämättä riittävä. Vaikka perustamiskustannukset olivat aika pienet omalla kohdallani ja säästöjäkin oli vähän, niin silti ei raha meinannut riittää päivittäisiin kuluihin. Useimmiten uudella yrityksellä menee vähintään vuosi ennen kuin se alkaa tuottaa niin, että selkeästi voi nostaa jonkinlaista palkkaa itselleen."

Ainoastaan 27 % kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että starttirahan kuukausittainen määrä oli riittävä toimeentulon turvaamiseksi. Vastaavasti noin 47 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin tai jonkin verran eri mieltä. Suurin osa (63 %) vastaajista oli myös sitä mieltä, ettei starttiraha nykyisellään ole yksinään riittävä tuki yrityksen perustamiseen. (Taulukko 5). Mieli-piteet eivät ole poikkeuksellisia. Lähes kaikissa starttirahaa käsittelevissä tutkimuksissa on tuotu esiin yrittäjien toiveet suuremmasta tukimäärästä.

Taulukko 5. Kyselyyn vastanneiden mielipiteitä starttirahan määrästä ja kestosta(%)

	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	Neutraali kanta	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Starttirahan määrä €/kk on mielestäni riittävä toimeentulon turvaamiseksi (n=724)	19 %	28 %	26 %	20 %	7 %
Starttirahan kesto on mielestäni riittävän pitkä (n=722)	17 %	23 %	23 %	28 %	9 %
Starttiraha ei ole yksinään riittävä tuki yrityksen perustamiseen (n=721)	4 %	9 %	24 %	24 %	39 %

Erityisesti työttömästä yrittäjäksi siirtyneet olivat sitä mieltä, että starttirahan kuukausittainen määrä ei ollut riittävä turvaamaan toimeentuloa. Tästä ryhmästä 51 % toivoi suurempaa starttirahaa. Vastaavasti ei-työttömien ryhmässä sama luku oli 43 %. (Taulukko 6).

Taulukko 6. Kyselyyn vastanneiden mielipide starttirahan määrästä yrittäjyyttä edeltäneen työllisyystilanteen mukaan % (n=724)

Starttirahan määrä €/kk on mielestäni riittävä toimeentulon turvaamiseksi	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	Neutraali kanta	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Työtön (n=363)	20 %	31 %	26 %	16 %	6 %
Ei-työtön (n=361)	18 %	25 %	25 %	24 %	7 %

Toinen esiin nostettu aihe oli starttirahakausien lyhyt kesto. Ainoastaan yhteensä 37 % vastaajista yhtyi väitteeseen, että starttirahan kesto oli ollut riittävän pitkä (Taulukko 5). Noin 40 % oli väitteen kanssa täysin tai jonkin verran eri mieltä. Yleensä starttiraha myönnetään aluksi yrityksen alkutilanteesta riippuen kuudeksi kuukaudeksi, jonka jälkeen on mahdollista saada maksimitaan samanmittainen jatkokausi. Jatkokaudella starttirahan määrä tippuu n. 60 prosenttiin alkuperäisestä summasta. Toisen kauden päätteeksi on vielä rajatuissa tilanteissa mahdollista saada viimeinen maksimitaan kuuden kuukauden mittainen lisäkausi.

Kyselyyn vastanneiden yleinen kokemus oli kuitenkin, että starttiraha myönnetään tavallisimmin 6 kuukaudeksi ja maksimissaan 12 kuukaudeksi. Useassa vastauksessa tuotiin esiin, että edes 12 kuukauden jakso ei välttämättä ole riittävä kannattavan yritystoiminnan järjestämiseksi ja asiakaskunnan hankkimiseksi nykyisessä tilanteessa. Monet vastaajat toivoivat vaihtoehtoksi jaksoista luopumista ja starttirahan keston muuttamista tarveharkintaiseksi niin, että tuen määrä ja kesto suhteutettaisiin joustavammin mm. kansainväliseen markkinatilanteeseen ja yrityksen toimialan suhdanteisiin.

"Kesto 12 kk on kohtuullisen pitkä, mutta kyllä uuden yrittäjän aseman vakiintumiseen menee pari kolme vuotta, joten se voisi olla hieman pidempi jopa. Itse sain hyvää palvelua, se oli tärkeää yrityksen alkuaikana."

"Starttirahakausi voisi olla pidempi, mutta siten, että kuukausittain maksettava summa olisi aluksi suurempi ja sitten pienenesi pikkuhiljaa joka kuukausi."

"[S]tarttiraha ei saisi olla rajattu kuukausiin, vaan sen pitäisi olla aina haettavissa hakemusten pohjalta, kun yrittäjä taloudellista tukea tarvitsee. Tuen puute aiheuttaa usein yritystoiminnan päättymisen ja siirtymisen työttömyyskortistoon, joka maksaa valtiolle ihan saman verran ja enemmänkin työttömyyden pitkittyessä. Tämä nykyinen malli on valitettavasti pitkäjänteistä yrittämistä passiivisempaa toimintaa. Yrittämiseen liittyvät aina suhdanteet ja kun starttiraha loppuu ja jos suhdanteet on huonot, päättyy koko yritystoiminta ja alkaa pahimmassa tapauksessa työttömyys."

Kuten starttirahan määrän suhteen, olivat työttömät tässäkin kysymyksessä ei-työttömiä kriittisempiä. Yhteensä 46 % työttömistä yrittäjiksi siirtyneistä oli sitä mieltä, että starttirahan kesto olisi voinut olla pidempi. Vastaavasti ainoastaan 33 % ei-työttömistä oli tätä mieltä. (Taulukko 7).

Taulukko 7. Kyselyyn vastanneiden mielipide starttirahan kestosta yrittäjyyttä edeltäneen työllisyystilanteen mukaan % (n=722)

Starttirahan kesto on mielestäni riittävän pitkä	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	Neutraali kanta	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Työtön (n=363)	18 %	28 %	23 %	23 %	8 %
Ei-työtön (n=361)	15 %	18 %	24 %	32 %	11 %

Kolmas vastaajien esiin nostama kriittinen kokonaisuus liittyi starttirahajärjestelmän käytännön toteutukseen. Useassa vastauksessa starttirahajärjestelmä arvioitiin byrokraattiseksi ja jäykäksi. Hakuprosessista oli usean yrittäjän mielestä tehty hyvin raskas ja vaikea, eikä selkeätä tietoa tuesta tahtonut löytyä. Erityisesti kuukausittaiseen hakemiseen paperilomakkeella oltiin tyytymättömiä. Keskeisenä toiveena oli ensinnäkin, sähköisen hakujärjestelmän kehittäminen. Toiseksi toivottiin, että starttiraha myönnettäisiin koko jakson ajaksi ilman, että sitä pitäisi hakea joka kuukausi uudestaan. Byrokraattisuus sinällään voidaan kuitenkin tulkita myös yrittäjää palvelevaksi piirteeksi. Esimerkiksi yritystilanteen alkukartoitus, raskaudesta huolimatta, voi olla ensimmäinen tilaisuus, jossa yrittäjä joutuu tarkastelemaan yrityksensä alkuasetelmia laajemmassa perspektiivissä.

"Hakuprosessi on turhan raskas. Lisäksi kun tuki on myönnetty, mielestäni on turhaa joka kuukausi erikseen sitä hakea."

"Kuukausilomakkeet voisi täyttää ja lähettää netin kautta, paperin käyttäminen on työlästä ja vanhanaikaista."

"Starttirahajärjestelmä erinomainen, mutta vähän epäselvää, mitä papereita milloinkin piti täyttää. Ei saanut oikein selkeää infoa, mitä ja milloin ja missä järjestyksessä mitään papereita tuli toimittaa. Kuukausittainen lomakkeiden täyttö ja lähettäminen on turhanpäiväistä tai ainakin se voitaisiin siirtää netissä tehtäväksi. Ensimmäinen 6 kk:tta on monelle yrittäjälle liian lyhyt aika tulon saamiseksi omasta yritystoiminnasta. Uusiminen on aivan liian byrokraattista ja hankalaa. Uusiminen pitäisi olla mahdollista myös ensimmäisen 6 kk:n tuen loputtua."

"Hakeminen, laskelmien teko ja koko prosessi oli turhan kiemurainen ja aikaa vievä. Laskelmilla ei ollut todellisten odotusten kanssa yhteistä pohjaa. Määrärahoja myönnetään liian vähän ja nimenomaan pienyrittäjälle aivan liian lyhyeksi aikaa."

Neljänneksi moni vastaaja kommentoi sitä, että starttirahan myöntö tuntui henkilöityvän liiaksi TE-toimistojen yksittäisiin yritysneuvojiin ja asiantuntijoihin. Yksittäisen yritysneuvojan mielipiteellä koettiin olevan kohtuuttoman paljon vaikutusta lopulliseen starttirahapäätökseen. Suurin osa vastaajista tuntui saaneen TE-toimistosta puolueetonta palvelua, mutta joukosta löytyi myös niitä, jotka kokivat yritysneuvojan omien, yrityksen toimialaan tai yrittäjään itseensä kohdistuneiden ennakkoluulojen vaikeuttaneen tai estäneen yrityksen perustamisen.

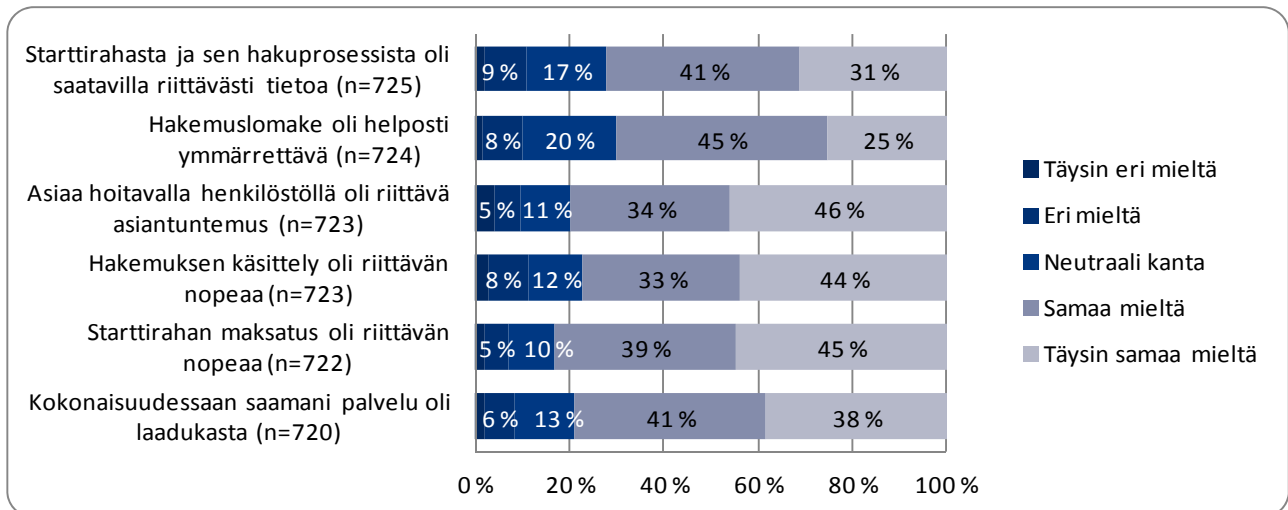
3.4 Kyselyyn vastanneiden palvelukokemukset yritystoiminnan alussa

3.4.1 Kyselyyn vastanneiden palvelukokemukset TE-toimistoissa

Kyselyn viimeisessä osiossa tarkasteltiin starttirahaan liittyviä palvelukokemuksia TE-toimistoissa. Entisessä Uudenmaan TE-keskuksessa toteutettiin vuoden 2001 aikana kartoitus alueen starttirahayrittäjien palvelukokemuksista TE-toimistoissa. Tuolloin toteutetun kyselyn perusteella TE-toimistot saivat kauttaaltaan hyvät arvosanat kaikissa arvioitavana olevissa kohdissa. Tässä tutkimuksessa vastaajia pyydettiin ensiksi arvioimaan TE-toimistojen palvelutasoa starttirahan hakuprosessin eri vaiheissa. Seuraavaksi heitä pyydettiin kertomaan enintään

kolme keskeisintä yhteistyökumppaniaan yritystoiminnan alkutaipaleella. TE-toimistojen palvelun laatua mitattiin starttirahasta saatavilla olevan tiedon määrään, hakulomakkeen selkeyden, henkilöstön asiantuntemuksen, starttirahahakemuksen käsittelyn ja maksatuksen nopeuden sekä kokonaispalvelun osa-alueilla.

Jokaisella arvioidulla osa-alueella Uudenmaan alueen TE-toimistot menestyivät erittäin hyvin. Erityisesti paljon positiivista palautetta tuli TE-toimistojen henkilöstön asiantuntemuksesta sekä hakemusten nopeasta käsittelystä ja maksatuksesta. Noin 46 % vastanneista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa, että TE-toimistojen henkilöstölle oli riittävä asiantuntemus yrittäjyyteen ja starttirahaan liittyvistä kysymyksistä. Kun tähän lasketaan mukaan myös henkilöt jotka olivat väitteen kanssa samaa mieltä, nousee yhteenlaskettu prosentuaalinen osuus 84 prosenttiin. Varsinaista negatiivista palautetta asiantuntemuksen suhteen tuli yhteensä ainoastaan 9 % vastaajista. (Kuvio 22).

Kuvio 22. Kyselyyn vastanneiden näkemyksiä TE-toimistojen palvelun eri osa-alueista (%)

Myös hakemusten käsittelyn ja maksatuksen nopeuden osa-alueilla vastaajien antamat arvosanat olivat samansuuntaisia. Noin 44 % vastaajista oli täysin samaa mieltä, että starttirahahakemukset käsiteltiin riittävän nopeasti. Nopeaa maksatusta koskevan väitteen kanssa täysin samaa mieltä oli 45 % vastaajista. Yhteensä 77 % vastaajista oli sitä mieltä, että hakemuksen käsittely oli nopeaa. Vielä useampi eli 84 % vastaajista taas yhtyi näkemykseen, että starttiraha oli tullut tilille nopeasti. Hakemusten käsittelynopeus keräsi kuitenkin myös negatiivista palautetta. Noin 11 % vastaajista oli sitä mieltä, että hakemus olisi voitu käsitellä nopeamminkin. Erot saattoivat johtua eri käsittelijöiden tai toimipisteiden välisistä eroavaisuuksista.

Osa-alueet, jotka keräsivät vähiten positiivisia vastauksia liittyivät pääasiassa yrittäjien kohtaamiin tietoperusteisiin ongelmiin starttirahan hakuprosessissa. Esimerkiksi väitteeseen "Starttirahasta ja sen hakuprosessista oli saatavilla riittävästi tietoa" tulleista vastauksista negatiivisia oli yhteensä 11 %. Hakulomakkeen koki vaikeaselkoiseksi yhteensä 10 % vastaajista. Vaikka luvut ovat suhteellisen pieniä, ovat ne kuitenkin suurempia kuin millään muulla osa-alueella lukuun ottamatta käsittelynopeutta.

"Saamani palvelu koko prosessin aikana on ollut erinomaista. Se on ollut ystävällistä, joustavaa ja kärsivällistä. Olen kokenut saaneeni tarpeen mukaan tukea ja kannustusta yrittäjyyteeni monella eri tavoin. Hieno järjestelmä, jonka antama taloudellinenkin tuki on ollut hyvin tärkeässä roolissa yrityksen pystyessä pysymisen kannalta."

"Oma työvoimatoimistoni oli erittäin hyvä ja asiantunteva ja palvelualtis, mutta yhtiökumppanini toimistosta ei voi sanoa samaa. Systeemin jonkin asteinen mielivaltaisuus, riippuen asianhoitajasta, hämmentää."

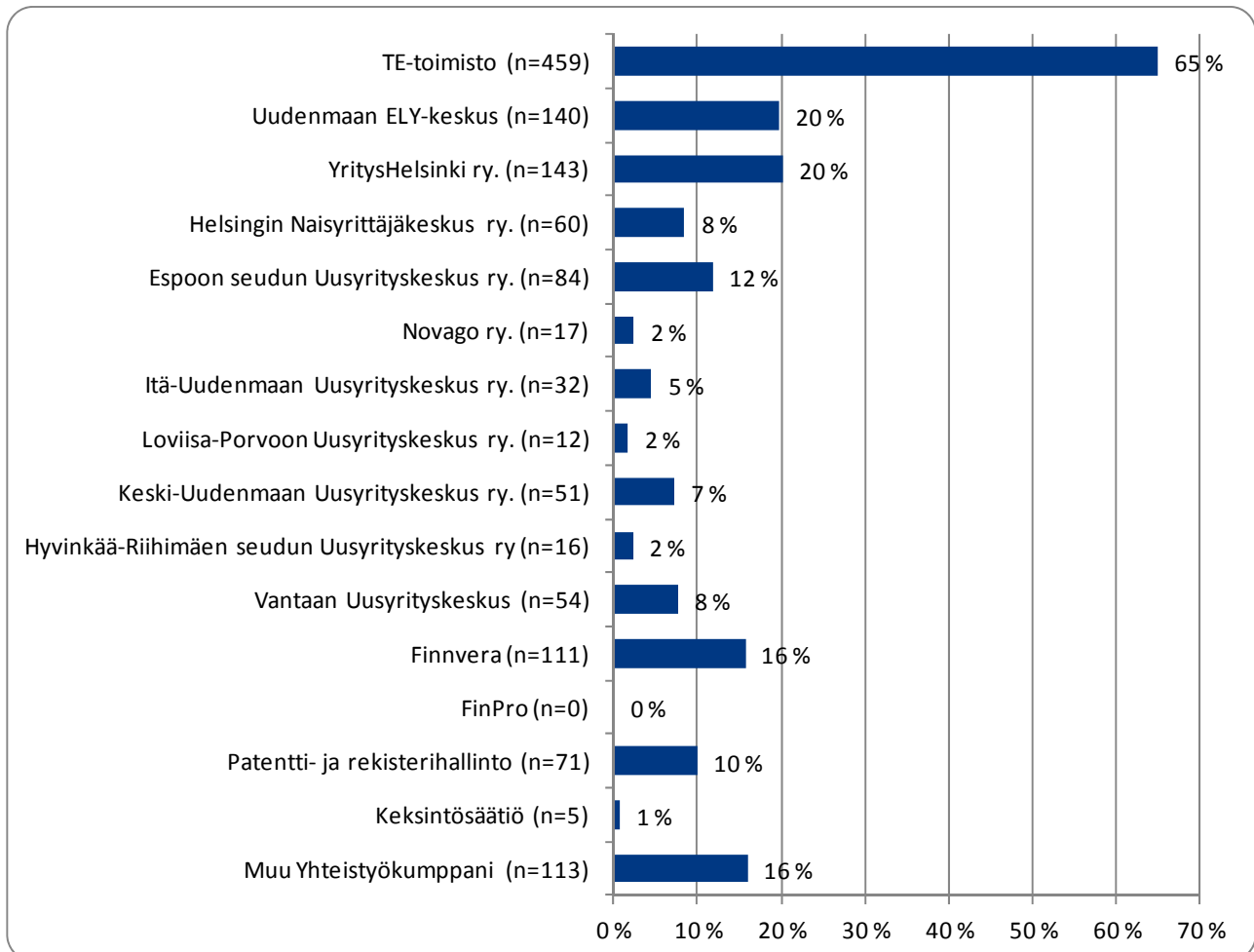
"Minusta vierailu uusyrittäjäkeskuksessa oli tärkeää. Palvelu oli laadukasta ja samoin työvoimatoimistossa."

”Asiakaspalvelu jätti minun tapauksessani toivomisen varaa.”

3.4.2 Kyselyyn vastanneiden keskeisimmät yhteistyökumppanit

TE-toimisto nousi vastaajien joukossa selkeästi tärkeimmäksi yhteistyökumppaniksi yritystoiminnan aloittamisen kannalta. Yhteensä 65 % prosenttia vastaajista valitsi TE-toimiston yhdeksi kolmesta tärkeimmästä yhteistyökumppanistaan. Seuraavaksi eniten vastauksia keräsivät Uudenmaan ELY-keskus ja Uusyrityskeskus YritysHelsinki. Kummankin oli valinnut tärkeäksi yhteistyökumppaniksi 20 % vastaajista. YritysHelsingin korkea sijoitus kertoo myös siitä, että suurin osa kyselyyn vastanneiden starttirahoista oli myönnetty Helsingin TE-toimiston alueella, jonka sisällä kyseinen uusyrityskeskus myös toimii. (Kuvio 23).

Neljänneksi ja viidenneksi eniten vastauksia keräsivät yritysrahoitusta tarjoava Finnvera (16 %) ja Espoon seudun Uusyrityskeskus (12 %). Myös Espoon seudun Uusyrityskeskuksen suuri rooli on sidoksissa siihen, että Helsingin jälkeen Espoo on suurin starttirahayrittäjien toiminta-alue. Vähiten vastauksia keräsivät yritysten kansainvälistymiskehitystä tukeva FinPro (0 %), Keksintösäätiö (1 %) sekä pienempien alueiden kuten Länsi- ja Itä- ja Pohjois-Uusimaan Uusyrityskeskukset. (Kuvio 23).

Kuvio 23. Kyselyyn vastanneiden tärkeimmät yhteistyökumppanit yritystoiminnan aloittamisessa % (n=702)

4 Lopuksi

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin Uudenmaan alueella vuosien 2008-2012 aikana aloittaneiden starttirahayrittäjien kokemuksia ja mielipiteitä starttirahajärjestelmästä ja sen merkityksestä yritystoiminnan alkuaikoina. Tutkimuksen aikana selvitettiin, millaisesta ryhmästä Uudenmaan starttirahayrittäjät vuosien 2008–2011 aikana koostuivat, minkä tyyppisiä heidän yrityksensä olivat ja miltä näiden yritysten tulevaisuuden näkymät näyttivät vuonna 2012. Tutkimuksen toisessa osassa tarkasteltiin, kuinka hyvin starttirahajärjestelmä on yrittäjien itsensä mielestä onnistunut tehtävässään ja kuinka laadukasta siihen liittynyt palvelu on ollut TE-toimistoissa tai muiden yhteistyökumppanien taholta.

Yrittäjyyden tukeminen on keskeinen työ- ja elinkeinopolitiikan päämäärä. Elinvoimainen yritys rakenne on koettu sekä alueellisesti että kansallisesti erittäin suureksi voimavaraksi. Henkilötasolla päätös siirtyä yrittäjäksi koetaan usein kuitenkin suureksi riskiksi, koska yritystoiminnan alkutaipaleeseen liittyy monia epävarmuuksia. Suurin osa pienistä ja keskisuurista yrityksistä kulkee yritystoiminnan alkuaikoina läpi ns. kuoleman laakson, jolloin niiden liikevaihto on pääasiassa negatiivista ja kaikki toimintavaihtoehdot hyvin riskialttiita. Monet hyvätkin yritys ideat päättyvät tämän vaiheen aikana. Negatiivinen liikevaihto ja epävarmuus koettelevat myös yrittäjän henkistä selviytymiskykyä ja taloudellista toimeentuloa. Starttirahajärjestelmän keskeisin päämäärä onkin ollut helpottaa yrityksen perustamista turvaamalla yrittäjälle hänen perustoimentulonsa yritystoiminnan alkukuukausina.

Uusimaa muodostaa yritystoiminnan kannalta Suomen laajimman alueen. Uudellamaalla sijaitsee määrällisesti eniten sekä kotimaisia että kansainvälisiä yrityksiä. Myös starttirahayrittäjien kokonaismäärä on Uudellamaalla ollut suurempi kuin millään muulla alueella Suomessa. Esimerkiksi vuonna 2011 koko maassa aloitti 8036 starttirahayrittäjää. Näistä neljännes (2069) sijoittui Uudenmaan alueella. Suhteessa kaikkiin alueella aloittaneisiin yrittäjiin on starttiraha yrittäjien määrä kuitenkin suhteellisen pieni.

Tutkimus toteutettiin sähköpostikyselynä, jonka tulokset analysoitiin tilastollisesti. Kyselyn otoskannan muodostivat 8625 vuosien 2008-2011 aikana starttirahalla aloittanutta henkilö Uudenmaan ELY-keskuksen alueella. Heistä sähköpostilla tavoitettiin 3996 henkilöä. Vastauksia kyselyyn tuli 728 eli vastausprosentiksi jäi 18,2 %.

Vastanneiden joukko todettiin hieman uusmaalaisten starttirahayrittäjien yleistä jakaumaa iäkkäämmäksi ja korkeammin koulutetuksi. Suurin osa vastanneista oli iältään 26–45-vuotiaita. Yleisin koulutusaste oli ammattikorkeakoulututkinto ja sen jälkeen yliopisto tai muu korkeakoulututkinto. Naispuolisia vastaajia oli hieman enemmän kuin miehiä. Tasan puolet vastaajista oli siirtynyt yrittäjäksi työttömyydestä. Muut vastaajat olivat olleet joko palkkatyössä, opiskelijoina tai kotityössä.

Valtaosa vastaajista oli perustanut starttirahayrityksensä vuoden 2010 tai 2011 aikana. Tuloksissa painottui siis uusien yrittäjien näkökulmat. Noin 84 % vastaajista yritys oli toiminnassa vielä kyselyajankohtana. Vuonna 2008 perustetuista yrityksistä 73 % oli toiminnassa vielä viiden vuoden kuluttua. Starttirahayritysten selviytymisaste oli siis hyvin korkea. Yleisin syy yritystoiminnan päättymiselle oli sen kannattamattomuus. Kaksi yleisintä syytä aloittaa yritystoiminta olivat halu luoda itselle työpaikka ja yrittäjän työhön liittyvä itsenäisyys ja vapaus. Edellinen syy oli tärkeä erityisesti työttömille ja jälkimmäinen ei-työttömille.

Kuten Uudellamaalla muutenkin, työllisti palvelusektori suurimman osan vastaajista. Kolme keskeisintä toimialaa olivat muu palvelutoiminta, kaupanala ja informaatio- ja viestintäala. Sukupuolittaista jakaumaa löytyi erityisesti muun palvelualan ja sosiaali- ja terveysalan sisältä. Suurimmalla osalla (79 %) vastaajista ei ollut minkäänlaista yrittäjäkokemusta ennen yrityksensä perustamista. Sen sijaan kolme neljäsosaa vastaajista oli kuitenkin ollut aikaisemmin palkkatyössä yrityksensä nykyisellä toimialalla.

Suurin osa kyselyyn vastanneista yrittäjistä työskenteli yrityksessään yksin. Yritysten työllistävän vaikutuksen arvioitiin myös pysyvän samalla tasolla lähitulevaisuudessakin. Liikevaihdoltaan suurin osa yrityksistä oli joko alle 10 000 euroa tai 20 001-50 000 euroa vuodessa ansaitsevia. Valtaosa yrittäjistä (62 %) suhtautui liikevaihdon kasvumahdollisuuksiin positiivisesti, vaikka Uudenmaan yleiset ennusteet näyttivätkin kyselyajankohtana hyvin epävarmoilta.

Kolmannessa kysymyskokonaisuudessa analysoitiin starttirahajärjestelmän merkitystä yrittäjille. Alueellisesti valtaosa vastaajista oli saanut starttirahansa Helsingin tai Espoon TE-toimistoista. Starttirahan keskimääräinen

suuruus oli 582,40 e/kk. Vastaavasti starttirahaa oli keskimäärin saatu kymmenen kuukautta. Näin ollen moni vastaaja oli saanut starttirahalleen jatkoa ensimmäisen kuuden kuukauden jakson jälkeen, mutta sen jälkeen tuen saaminen oli ollut vaikeampaa.

Starttirahan merkityksestä saadut tulokset olivat selkeän positiivisia. Selvä enemmistö vastaajista arvioi myönteisen starttirahapäätöksen merkityksen olleen yritystoiminnan kannalta hyvin suuri. Positiiviset merkitykset luokiteltiin yhtälailla niin yrittäjän jokapäiväiseen toimeentuloon kuin henkiseen selviämiseen liittyviksi. Taloudellisesti starttirahan koettiin turvanneen yritystoiminnan alkuaikoina yrittäjän perustoimentulon ja mahdollistaneen tietyissä tilanteissa jopa erilaisten liiketoiminnan kannalta tärkeiden riskien ottamisen. Sinällään voidaan siis sanoa, että starttirahajärjestelmän perustehtävä oli suurimmaksi osaksi onnistunut vastaajien kohdalla.

Starttirahan henkisistä merkityksistä esiin nousi kaksi keskeistä teemaa. Ensinnäkin vastanneet olivat kokee-neet starttirahan myöntämisen voimakkaaksi symboliseksi viestiksi siitä, että joku ulkopuolinen taho, kuten yhteis-kunta tai valtiovalta, uskoi yrittäjän yritysideaan ja sen toteutuskelpoisuuteen. Starttirahan saaminen oli näin ollen lieventänyt yritystoiminnan aloittamiseen liittyvää paineita ja stressiä sekä valanut uskoa tulevaisuuteen. Toiseksi starttirahan saamisen katsottiin helpottaneen yritystoiminnan aloittamiseen liittyviä epävarmuuksia, tehden yrityk-sen pyörittämisestä hallittavampaa ja vakaampaa.

Kokonaisuudessaan 66 % vastaajista oli erittäin tyytyväisiä starttirahajärjestelmän toimintaan. Vastaajien mie-lestä parannettavaa löytyi kuitenkin starttirahan kuukausittaisesta määrästä ja sen kestosta sekä starttirahan ha-kuprosessin turhasta byrokraattisuudesta. Noin 47 % vastaajista oli täysin tai jonkin verran eri mieltä sen kanssa, että starttirahan kuukausittainen summa oli riittävän suuri. Ainoastaan 27 % piti sitä riittävänä. Erityisesti työttömis-tä yrittäjäksi siirtyneet kokivat starttirahan suuruuden hyvin pieneksi. Yhdeksi kritiikin syyksi mainittiin ansiosidon-naisen päivärahan ja starttirahan välinen huomattavan suuri määrällinen ero.

Lisäksi starttirahan kesto miellettiin usein turhan lyhyeksi. Vain 37 % oli sitä mieltä että starttirahan kesto oli riittävä. Myös tässä kysymyksessä erityisesti työttömät olisivat toivoneet pidempää tukikautta. Starttirahajärjestel-män kolmanneksi heikkoudeksi nostettiin hakuprosessin byrokraattisuus ja raskaus. Vaikka esimerkiksi TE-toimiston henkilökunnan asiantuntemus keräsi hyviä arvosanoja, usea vastaaja koki myös, että starttirahaan liitty-vää tietoa oli kuitenkin vaikea löytää.

Kyselyn viimeisessä osiossa käsiteltiin starttirahaan liittyneitä palvelukokemuksia TE-toimistojen ja muiden yh-teistyökumppanien kesken. TE-toimistot saivat kauttaaltaan erinomaiset arviot starttirahaan liittyvästä palvelusta. Erityisen tyytyväisiä oltiin henkilöstön asiantuntemukseen sekä starttirahan käsittelyn ja maksatuksen nopeuteen. Hieman muita enemmän negatiivisia näkemyksiä keräsivät väitteet: Starttirahasta ja sen hakuprosessista oli saa-tavilla riittävästi tietoa ja Hakemuslomake oli helposti ymmärrettävissä.

Yrittäjät valitsivat TE-toimiston ylivoimaisesti tärkeimmäksi yhteistyökumppanikseen yritystoiminnan alkutaipa-leella. Noin 65 % prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että TE-toimisto oli yksi kolmesta tärkeimmästä yhteistyö-kumppanista. Luku oli huomattavasti suurempi kuin millään muulla toimijalla. Jaetulla toisella sijalla olivat Uuden-maan ELY-keskus ja YritysHelsinki (20 % kummallakin). Neljänneksi eniten ääniä keräsi Finnvera (16 %).

Tulosten perusteella vaikuttaisi, että starttirahajärjestelmä toimii Uudellamaalla suhteellisen hyvin. Se on on-nistuneesti kyennyt turvaamaan yritystoimintaansa käynnistäville yrittäjille pienen, mutta tarpeellisen perustoimen-tulon. Lisäksi starttirahan avulla on pystytty alentamaan yritystoiminnan aloittamiseen liittyviä riskejä ja tekemään yrittäjäksi siirtyminen helpommaksi. Starttirahayritysten liiketoiminta on tämän tutkimuksen perusteella vakaalla pohjalla. Vaikka yritykset ovat suhteellisen pieniä, on niiden selviytymisaste korkea ja liiketoiminnan kehityksen arviot hyvät.

Lähteet

- Jauhinjärvi, Greta. 1996. *Startilla alkuun: selvitys starttiyrittäjyydestä Pieksämäen työvoimatoimiston toimialueella 1991-1995*. Pieksämäen työvoimatoimisto: Pieksämäki.
- Kaitse, Kalle. 1999. *Vuosien 1993-1997 yrittäjärahapäätösten seurantatutkimus Jyvässeudulla*. Jyväskylän työvoimatoimisto: Jyväskylä.
- Koskinen, Mika. 1999. *Työttömästä yrittäjäksi: työvoimapolitiittisen yrittäjäkoulutuksen seurantatutkimus Uudellamaalla*. Uudenmaan TE-keskus: Helsinki.
- Lehto, Johanna ja Stenholm, Pekka. 2001. *Yrittäjyyskoulutuksen vaikuttavuus ja starttirahayritysten menestyminen Varsinais-Suomessa*. Turun kauppakorkeakoulun yritystoiminnan tutkimus- ja koulutuskeskus: Turku.
- Marin, Jari. 2001. *Starttirahatutkimus*. Uudenmaan TE-keskus: Helsinki.
- Metsä-Tokila, Timo ja Orjala, Mika. 2008. Starttirahan merkitys aloittavalle yrittäjälle. *Työpoliittinen aikakauskirja* 51:3, 70-82.
- Palm, Jarmo, Manninen, Seppo ja Kuntsi, Eeva. 2003. *Aloittavan yrityksen tuki ja näkökulmia itsensä työllistämisen lisäämiseksi Suomessa*. Työministeriö: Helsinki.
- Pynnönen, Mika. 1996. *Starttiyrittäjätutkimus Mikkelin seudulta: starttiyrittäjien nykytilanne ja jatkokoulutustarpeet*. Mikkelin läänin työvoimapiirin julkaisuja 2/1996.
- Rantanen, Marja-Liisa. 2005. *Starttirahan merkitys yritystoiminnalle: vuonna 2005 aloittaneet yrittäjät Uudenmaan TE-keskuksen alueella*. Uudenmaan TE-keskus: Helsinki.
- Stenholm, Pekka. 2006. *Starttirahalla yrittäjyyteen: kokemuksia starttirahakokeilusta*. Työpoliittinen tutkimus. Työministeriö: Helsinki.
- Stenholm, Pekka. 2007. *Starttiraha yrittäjyyden avaimena: jatkokertomuksia starttirahakokeilusta 2005-2007*. Työpoliittinen tutkimus. Työministeriö: Helsinki.
- Suonpää, Jouni. 2007. *Starttiyrittäjän ammatilliset vaatimukset yrittäjyysprosessin alkuvaiheessa*. Tampereen yliopiston lisensiaatin tutkimus. Tampereen yliopisto: Tampere.
- Työhallinto 2012a. Starttiraha - aloittavan yrittäjän tuki. http://www.mol.fi/mol/fi/04_yrittaminen/05_starttiraha/index.jsp. Luettu 13.06.2012.
- Työhallinto 2012b. Starttirahalla yrittäjäksi-esite. http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/01_esitteet/starttiraha.pdf. Luettu 25.6.2012

Liitteet

LIITE 1. Starttirahakysely

Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen starttirahatutkimus

Arvoisa yrittäjä, Tämä kysely on lähetetty teille, koska olette hakenut ja saanut starttirahaa Uudellamaalla vuosien 2008-2011 aikana. Toivomme, että täytätte oheisen kyselylomakkeen mahdollisimman pikaisesti. Kyselyn viimeinen palautuspäivä on sunnuntai 23.9.2012.

Kyselyn avulla kartoitetaan starttirahalla aloitettujen yritysten nykytilannetta sekä starttirahalla aloittaneiden yrittäjien mielipiteitä ja kokemuksia starttirahajärjestelmästä ja starttirahan hakuprosessiin liittyvästä asiakaspalvelusta. Vastauksellanne on merkitystä palvelun parantamisen ja starttirahakäytännön kehittämisen kannalta. Jokaisen starttirahaa saaneen yrittäjän mielipide on meille tärkeä ja toivomme, että täytätte oheisen kyselylomakkeen myös siinä tapauksessa, että starttirahalla käynnistämänne yritystoiminta on jo päätynyt. Kysely koostuu 26 kysymyksestä, joiden vastaamiseen menee aikaa n. 15-20 minuuttia.

Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti, eikä kyselyn tulosten yhteydessä tuoda misään vaiheessa esille yksittäisiä vastaajia.

Kyselystä saatuja tuloksia käytetään vuoden 2012 loppupuolella julkaistavan Uudenmaan ELY-keskuksen starttirahatutkimuksen perustana. Tutkimuksen yhteenvedon tekijänä on tutkija Santtu Sundvall, joka antaa mielellään lisätietoja tähän starttirahatutkimukseen liittyvissä kysymyksissä, puh. 050 380 6231. Vastauksenne kiittäen ja mielipiteitänne kiinnostuneena odottaen!

Jaakko Pesola, yksikön päällikkö

Santtu Sundvall, tutkija

A. Yrittäjän taustatiedot

*Kysymykset 1-5 ovat pakollisia

1. Sukupuoli *

- Mies
- Nainen

2. Ikä *

- Alle 25 v.
- 26-35 v.
- 36-45 v.
- 46-55 v.
- yli 55 v.

3. Kansalaisuus *

- Suomi
- Muu, mikä _____

4. Koulutustausta *

- Kansakoulu/peruskoulu
- Ammattikoulu
- Ylioppilas
- Opisto- tai ammattikorkeakoulu
- Yliopisto tai muu ylempi korkeakoulu
- Tutkijakoulutus

5. Työllisyystilanne ennen starttirahan saamista *

- Työssä
- Työtön
- Opiskelija
- Kotityössä
- Muu

B. Starttirahayrityksen toiminta

6. Yrityksenne perustamisvuosi

_____ v.

7. Yritystoimintanne tämän hetkinen tilanne

- Yritys on edelleen toiminnassa

- Yritystoiminta on päättynyt vuonna
- Yritystoiminta tulee päättymään lähitulevaisuudessa

8. Jos yritystoimintanne on päättynyt, niin mistä syystä?

- Yritystoiminnan kannattamattomuus
- Toimialan kova kilpailu
- Palkkatyöhön siirtyminen
- Yritystoiminta oli alun perinkin väliaikainen ratkaisu
- Yrittäjyys ei ollut itselle mielekästä
- Perhesyyt
- Muu syy

9. Mikä oli tärkein syyne ryhtyä yrittäjäksi?

(Max. 3 vaihtoehtoa)

- Halu luoda itselle työpaikka
- Halu hyötyä taloudellisesti omasta työstä
- Yrittäjän itsenäisyys ja vapaus
- Yrittämisen halu
- Itsensä toteuttamisen halu
- Oman ammattitaidon ja koulutuksen hyödyntäminen
- Taloudellinen pakko
- Starttirahan saaminen
- Muu syy___

10. Oliko teillä kokemusta yritystoiminnasta ennen starttirahayrityksen perustamista?

- Kyllä, monta vuotta___
- Ei

11. Yrityksenne toimiala

- Maa-, metsä- tai kalatalous
- Kaivostoiminta tai louhinta
- Teollisuus
- Sähkö- kaasu- ja lämpöhuolto
- Vesi- jäte tai jätevesihuolto, muu ympäristön puhtaanapito
- Rakentaminen
- Kaupanalan toiminta
- Kuljetus ja varastointi
- Majoitus- ja ravitsemustoiminta
- Informaatio ja viestintä

- Rahoitus- ja vakuutustoiminta
- Kiinteistöalan toiminta
- Tieteellinen ja tekninen toiminta
- Hallinto ja tukipalvelutoiminta
- Koulutus
- Terveys- ja sosiaalipalvelut
- Taiteet, viihteet ja virkistys
- Muu palvelutoiminta
- Muu toimiala_____

12. Oliko teillä aikaisempaa työkokemusta yrityksenne toimialalta?

- Kyllä, monta vuotta?____
- Ei
- En osaa sanoa

13. Montako henkilöä yrityksenne työllistää tällä hetkellä itsenne mukaan lukien?

_____ Henkilöä

14. Arvio työntekijöiden määrän kehityksestä lähitulevaisuudessa

- Lisääntyy
- Pysyy ennallaan
- Vähentyy
- En osaa sanoa

15. Yrityksenne keskimääräinen liikevaihto viime vuonna

- alle 10 000 e
- 10 000-20 000 e
- 20 001-50 000 e
- 50 001-100 000 e
- 100 001-200 000 e
- yli 200 000 e
- En osaa sanoa

16. Arvio yrityksenne liikevaihdon kehityksestä lähitulevaisuudessa

- Kasvaa huomattavasti
- Kasvaa jonkin verran
- Pysyy ennallaan
- Supistuu jonkin verran
- Supistuu huomattavasti
- Yritystoiminta päättyy
- En osaa sanoa

17. Käyttikö yrityksenne perustamisvaiheessa joitain seuraavista ulkopuolisen rahoituksen lähteistä?

- Finnveran laina
- Pankkilaina
- ELY-keskuksen valmistelurahoitus
- Muu _____
- Ei muuta ulkopuolista rahoitusta

C. Yrittäjän kokemukset starttirahajärjestelmästä

18. Mistä TE-toimistosta starttirahanne myönnettiin?

- Helsingin TE-toimistosta
- Espoon TE-toimistosta
- Vantaan TE-toimistosta
- Pohjois-Uusimaan TE-toimistosta
- Itä-Uusimaan TE-toimistosta
- Länsi-Uusimaan TE-toimistosta
- Keski-Uusimaan TE-toimistosta
- Raaseporin TE-toimistosta

19. Mikä oli starttirahanne keskimääräinen suuruus kuukaudessa?

_____ e/kk

20. Kuinka monta kuukautta olette saanut starttirahaa?

_____ kk

21. Kuinka suuri merkitys myönteisellä starttirahapäätöksellä oli teille ja yrityksellenne?

	1	2	3	4	5	
<i>Erittäin vähäinen</i>	☐	☐	☐	☐	☐	<i>Erittäin suuri</i>

22. Pyydämme teitä arvioimaan kokemuksianne starttirahajärjestelmästä seuraavien väitteiden valossa

(1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=neutraali kanta, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5= täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
En olisi voinut perustaa yritystäni ilman starttirahaa	☐	☐	☐	☐	☐
Starttiraha on erittäin tarpeellinen toimeentulon turva yritystoiminnan alkuaikoina	☐	☐	☐	☐	☐
Myönteisellä starttirahapäätöksellä oli suuri henkinen merkitys yritystoiminnan alkuvaiheessa	☐	☐	☐	☐	☐

Starttirahan määrä €/kk on mielestäni riittävä toimeentulon turvaamiseksi ○ ○ ○ ○ ○

Starttirahan kesto on mielestäni riittävän pitkä ○ ○ ○ ○ ○

Starttiraha ei ole yksinään riittävä tuki yrityksen perustamiseen ○ ○ ○ ○ ○

Olen kokonaisuudessaan erittäin tyytyväinen starttirahajärjestelmään ○ ○ ○ ○ ○

23. Minkä yksittäisen asian nostaisitte starttirahan keskeisimmäksi seikaksi yrittäjän kannalta?

D. Yrittäjän kokemukset starttirahaan liittyvästä palvelusta

24. Pyydämme teitä arvioimaan kokemuksianne työvoimatoimistosta saamastenne palvelusta seuraavien väitteiden valossa

(1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin erimieltä, 3=neutraali kanta, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä)

	1	2	3	4	5
Starttirahasta ja sen hakuprosessista oli saatavilla riittävästi tietoa	○	○	○	○	○
Hakemuslomake oli helposti ymmärrettävä	○	○	○	○	○
Asiaa hoitavalla henkilöstöllä oli riittävä asiantuntemus	○	○	○	○	○
Hakemuksen käsittely oli riittävän nopeaa	○	○	○	○	○
Starttirahan maksatus oli riittävän nopeaa	○	○	○	○	○
Kokonaisuudessaan saamani palvelu oli laadukasta	○	○	○	○	○

25. Mitkä seuraavista yhteistyökumppaneista olivat mielestänne yritystoimintanne aloittamisen kannalta keskeisimmässä roolissa?

(max. 3 kpl)

- TE-toimisto
- Uudenmaan ELY-keskus
- YritysHelsinki ry.
- Helsingin Naisyrittäjäkeskus ry.
- Espoon seudun Uusyrityskeskus
- Novago ry/Länsi-Uusimaa ry.
- Itä-Uudenmaan Uusyrityskeskus ry.
- Loviisa-Porvoo Uusyrityskeskus ry.
- Keski-Uudenmaan Uusyrityskeskus ry.
- Hyvinkää-Riihimäen seudun Uusyrityskeskus ry.
- Vantaan Uusyrityskeskus ry.
- Finnvera
- FinPro

Patenti- ja rekisterihallinto

Keksintösäätiö

Muu yhteistyökumppani

26. Pyydämme teitä arvioimaan seuraavilta yhteistyökumppaneilta saamanne palvelun laatua.

(1=en ole asioinut, 2=kiitettävä, 3= hyvä, 4=tyytyttävä, 5=huono)

	1	2	3	4	5
TE-toimisto	☐	☐	☐	☐	☐
Uudenmaan ELY-keskus	☐	☐	☐	☐	☐
YritysHelsinki ry.	☐	☐	☐	☐	☐
Helsingin Naisyrittäjäkeskus ry.	☐	☐	☐	☐	☐
Espoon seudun Uusyrityskeskus ry.	☐	☐	☐	☐	☐
Novago ry/Länsi-Uusimaa ry.	☐	☐	☐	☐	☐
Itä-Uudenmaan Uusyrityskeskus ry.	☐	☐	☐	☐	☐
Keski-Uudenmaan Uusyrityskeskus ry.	☐	☐	☐	☐	☐
Hyvinkää-Riihimäen seudun Uusyrityskeskus ry.	☐	☐	☐	☐	☐
Vantaan Uusyrityskeskus ry.	☐	☐	☐	☐	☐
Finnvera	☐	☐	☐	☐	☐
FinPro	☐	☐	☐	☐	☐
Patenti- ja rekisterihallinto	☐	☐	☐	☐	☐
Keksintösäätiö	☐	☐	☐	☐	☐
Muu yhteistyökumppani	☐	☐	☐	☐	☐

27. Voitte lopuksi kertoa yleisesti kokemuksistanne starttirahasta, sen hyvistä ja huonoista puolista sekä esittää järjestelmää koskevia parannusehdotuksia.

LIITE 2. Kysymysten suorat jakaumat

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT

Sukupuoli	n=	%
Mies	329	45 %
Nainen	399	55 %
Yhteensä	728	100

Ikä	n=	%
Alle 25	22	3 %
26-36 v.	199	27 %
36-45 v.	229	32 %
46-55 v.	205	28 %
yli 55 v.	73	10 %
Yhteensä	728	100 %

Kansalaisuus	n=	%
Suomi	694	95 %
Muu	34	5 %
Yhteensä	728	100 %

Koulutus	n=	%
Kansakoulu/peruskoulu	38	5 %
Ammattikoulu	134	19 %
Ylioppilas	67	9 %
Opisto- tai ammattikorkeakoulu	283	39 %
Yliopisto tai ylempi korkeakoulu	197	27 %
Tutkijakoulutus	9	1 %
Yhteensä	728	100

Työllisyystilanne	n=	%
Työssä	241	33 %
Työtön	364	50 %
Opiskelija	53	7 %
Kotityössä tai hoitovapaalla	30	4 %
Muu	40	6 %
Yhteensä	728	100

YRITYKSEN TOIMINTAAN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

Perustamisvuosi	n=	%
2007	26	4 %
2008	98	13 %
2009	109	15 %
2010	195	27 %
2011	282	39 %
Tieto puuttuu	18	2 %
Yhteensä	728	100 %

Yritystoiminnan tämän hetkinen tilanne	n=	%
Yritys on edelleen toiminnassa	611	84 %
Yritystoiminta on päättynyt	91	13 %
Yritystoiminta tulee päättyään lähitulevaisuudessa	25	3 %
Tieto puuttuu	1	0 %
Yhteensä	728	100 %

Yritystoiminnan päättymisen syyt	n=	%
Yritystoiminnan kannattamattomuus	40	38 %
Palkkatyöhön siirtyminen	19	18 %
Perhesyyt	9	7 %
Toimialan kova kilpailu	6	6 %
Yrittäjyys ei ollut itselle mieleistä	3	3 %
Yritystoiminta oli alun perinkin väliaikainen ratkaisu	2	2 %
Muu syy	27	26 %
Yhteensä	106	100 %

Mikä oli tärkein syy ryhtyä yrittäjäksi (max. 3)	n=	%
Halu luoda itselle työpaikka	400	23 %
Yrittäjän itsenäisyys ja vapaus	391	23 %
Oman ammattitaidon ja koulutuksen hyödyntäminen	276	16 %
Itsensä toteuttamisen halu	230	13 %
Halu hyötyä taloudellisesti omasta työstä	199	11 %
Yrittämisen halu	139	8 %
Taloudellinen pakko	55	3 %
Muu syy	29	2 %
Starttirahan saaminen	13	1 %
Yhteensä	1732	100 %

Yrittäjäkokemus	n=	%
Kyllä	149	20 %
Ei	573	79 %
Tieto puuttuu	6	1 %
Yhteensä	728	100 %

Yrityksen toimiala	n=	%
Muu palvelutoiminta	109	15 %
Kaupalan toiminta	106	15 %
Informaatio ja viestintä	90	12 %
Taiteet, viihteet ja virkistys	79	11 %
Terveys- ja sosiaalipalvelut	65	9 %
Hallinto ja tukipalvelutoiminta	52	7 %
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	52	7 %
Rakentaminen	50	7 %
Kiinteistöalan toiminta	26	4 %
Muu toimiala	25	3 %
Koulutus	18	2 %
Majoitus- ja ravitsemustoiminta	17	2 %
Teollisuus	15	2 %
Kuljetus ja varastointi	10	1 %
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto	7	1 %
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	3	0 %
Maa-, metsä- tai kalatalous	2	0 %
Vesi-, jäte- tai jätevesihuolto, muu ympäristön puhtaanapito	2	0 %
Kaivostoiminta tai louhinta	0	0 %
Yhteensä	728	100 %

Työkokemus yrityksen toimialalta	n=	%
Kyllä	514	71 %
Ei	178	24 %
En osaa sanoa	22	3 %
Tieto puuttuu	14	2 %
Yhteensä	728	100 %

Montako henkilöä yrityksenne työllistää itsenne mukaan lukien?	n=	%
0 hlön	47	6 %
1 hlön	471	65 %
2 hlöä	66	9 %
3 hlöä	24	3 %
4 hlöä	14	2 %
5 hlöä	8	1 %
6 hlöä	5	1 %
7 hlöä	2	0 %
8 hlöä	4	1 %
9 hlöä	1	0 %
10 hlöä	2	0 %
11 hlöä	3	0 %
12 hlöä	1	0 %
13 hlöä	1	0 %
16 hlöä	2	0 %
24 hlöä	1	0 %
31 hlöä	1	0 %
70 hlöä	1	0 %
Tieto puuttuu	74	10 %
Yhteensä	728	100 %

Arvio työntekijöiden määrän kehityksestä lähitulevaisuudessa	n=	%
Lisääntyy	136	19 %
Pysyy ennallaan	372	51 %
Vähentyy	5	1 %
Yritystoiminta päättyy	100	14 %
En osaa sanoa	25	3 %
Tieto puuttuu	90	12 %
Yhteensä	728	100 %

Yrityksen keskimääräinen liikevaihto vuonna 2011	n=	%
alle 10 000	175	24 %
10 000-20 000 e	121	17 %
20 001-50 000 e	145	20 %
50 001-100 000 e	96	13 %
100 001-200 000 e	54	7 %
yli 200 000 e	58	8 %
En osaa sanoa	60	8 %
Tieto puuttuu	19	3 %
Yhteensä	728	100 %

Arvio liikevaihdon kehityksestä lähitulevaisuudessa	n=	%
Kasvaa huomattavasti	100	14 %
Kasvaa jonkin verran	306	42 %
Pysyy ennallaan	124	17 %
Supistuu jonkin verran	42	6 %
Supistuu huomattavasti	14	2 %
Yritystoiminta päättyy	45	6 %
En osaa sanoa	60	8 %
Tieto puuttuu	37	5 %
Yhteensä	728	100 %

Muu ulkopuolinen rahoitus	n=	%
Finnveran laina	125	16 %
Pankkilaina	135	18 %
ELY-keskuksen valmistelurahoitus	4	1 %
Muu ulkopuolinen rahoitus	60	8 %
Ei muuta ulkopuolista rahoitusta	444	58 %
Yhteensä	768	100 %

STARTTIRAHAJÄRJESTELMÄÄN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

Mistä TE-toimistosta starttirahanne myönnettiin?	n=	%
Helsingin TE-toimisto	269	37 %
Espoon TE-toimisto	174	24 %
Vantaan TE-toimisto	79	11 %
Pohjois-Uusimaan TE-toimisto	16	2 %
Itä-Uusimaan Te-toimisto	60	8 %
Länsi-Uusimaan TE-toimisto	42	6 %
Keski-Uusimaan TE-toimisto	65	9 %
Raaseporin TE-toimisto	18	2 %
Tieto puuttuu	5	1 %
Yhteensä	728	100 %

Kuinka suuri merkitys myönteisellä starttirahapäätöksellä oli teille ja yrityksellenne?	n=	%
Erittäin vähäinen	19	3 %
Vähäinen	29	4 %
Neutraali kanta	92	13 %
Suuri	176	24 %
Erittäin suuri	409	56 %
Tieto puuttuu	3	0 %
Yhteensä	728	100 %

	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Tieto puuttuu	Yhteensä
En olisi voinut perustaa yritystäni ilman starttirahaa	117	122	146	165	172	6	728
Starttiraha on erittäin tarpeellinen toimeentulon turva yritystoiminnan alkuaikoina	9	24	46	142	504	3	728
Myönteisellä starttirahapäätöksellä oli suuri henkinen merkitys yritystoiminnan alkuvaiheessa	16	24	53	164	463	8	728
Starttirahan määrä €/kk on mielestäni riittävä toimeentulon turvaamiseksi	139	206	185	145	49	4	728
Starttirahan kesto on mielestäni riittävän pitkä	122	164	169	200	67	6	728
Starttiraha ei ole yksinään riittävä tuki yrityksen perustamiseen	32	65	174	172	278	7	728
Olen kokonaisuudessaan erittäin tyytyväinen starttirahajärjestelmään	23	84	140	295	181	5	728

	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Tieto puuttuu	Yht.
En olisi voinut perustaa yritystäni ilman starttirahaa	16 %	17 %	20 %	23 %	24 %	1 %	100 %
Starttiraha on erittäin tarpeellinen toimeentulon turva yritystoiminnan alkuaikoina	1 %	3 %	6 %	20 %	69 %	0 %	100 %
Myönteisellä starttirahapäätöksellä oli suuri henkinen merkitys yritystoiminnan alkuvaiheessa	2 %	3 %	7 %	23 %	64 %	1 %	100 %
Starttirahan määrä €/kk on mielestäni riittävä toimeentulon turvaamiseksi	19 %	28 %	25 %	20 %	7 %	1 %	100 %
Starttirahan kesto on mielestäni riittävän pitkä	17 %	23 %	23 %	27 %	9 %	1 %	100 %
Starttiraha ei ole yksinään riittävä tuki yrityksen perustamiseen	4 %	9 %	24 %	24 %	38 %	1 %	100 %
Olen kokonaisuudessaan erittäin tyytyväinen starttirahajärjestelmään	3 %	12 %	19 %	41 %	25 %	1 %	100 %

PALVELUKOKEMUKSIIN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	Neutraali kanta	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Tieto puuttuu	Yht.
Starttirahasta ja sen hakuprosessista oli saatavilla riittävästi tietoa	13	64	125	297	226	3	728
Hakemuslomake oli helposti ymmärrettävä	12	59	144	326	183	4	728
Asiaa hoitavalla henkilöstöllä oli riittävä asiantuntemus	29	39	79	243	333	5	728
Hakemuksen käsittely oli riittävän nopeaa	21	59	85	242	316	5	728
Starttirahan maksatus oli riittävän nopeaa	14	37	69	279	323	6	728
Kokonaisuudessaan saamani palvelu oli laadukasta	15	44	92	293	276	8	728

	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	Neutraali kanta	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Tieto puuttuu	Yht.
Starttirahasta ja sen hakuprosessista oli saatavilla riittävästi tietoa	2 %	9 %	17 %	41 %	31 %	0 %	100 %
Hakemuslomake oli helposti ymmärrettävä	2 %	8 %	20 %	45 %	25 %	1 %	100 %
Asiaa hoitavalla henkilöstöllä oli riittävä asiantuntemus	4 %	5 %	11 %	33 %	46 %	1 %	100 %
Hakemuksen käsittely oli riittävän nopeaa	3 %	8 %	12 %	33 %	43 %	1 %	100 %
Starttirahan maksatus oli riittävän nopeaa	2 %	5 %	9 %	38 %	44 %	1 %	100 %
Kokonaisuudessaan saamani palvelu oli laadukasta	2 %	6 %	13 %	40 %	38 %	1 %	100 %

Keskeiset yhteistyökumppanit (max. 3)	n=	%
TE-toimisto	459	33 %
Uudenmaan ELY-keskus	140	10 %
YritysHelsinki ry.	143	10 %
Helsingin Naisyrittäjäkeskus ry.	60	4 %
Espoon seudun Uusyrityskeskus ry.	84	6 %
Novago ry.	17	1 %
Itä-Uudenmaan Uusyrityskeskus ry.	32	2 %
Loviisa-Porvoon Uusyrityskeskus ry.	12	1 %
Keski-Uudenmaan Uusyrityskeskus ry.	51	4 %
Hyvinkää-Riihimäen seudun Uusyrityskeskus ry	16	1 %
Vantaan Uusyrityskeskus	54	4 %
Finnvera	111	8 %
FinPro	0	0 %
Patentti- ja rekisterihallinto	71	5 %
Keksintösäätiö	5	0 %
Muu Yhteistyökumppani	113	8 %
Tieto puuttuu	22	2 %
Yhteensä	1390	100 %

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 123/2012				
Vasruualue Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri -vastuualue				
Tekijät Santtu Sundvall		Julkaisuaika Joulukuu 2012		
		Kustantaja Julkaisija Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja toimeksiantaja Uudenmaan ELY-keskus, Yhteiset toiminnot-yksikkö		
Julkaisun nimi Starttiraha ja yrittäjyys Uudellamaalla - Vuosina 2008–2011 Uudenmaan ELY-keskuksen alueella aloittaneiden yrittäjien kokemuksia starttirahajärjestelmästä				
Tiivistelmä Starttiraha ja yrittäjyys Uudellamaalla on vuoden 2012 laadittu tutkimus, jonka toteuttamisesta vastasi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Yhteiset toiminnot -yksikkö. Tutkimuksen päämääränä oli tarkastella vuosien 2008-2011 aikana Uudellamaalla aloittaneiden yrittäjien kokemuksia starttirahajärjestelmästä sekä kartoittaa heidän yritystoimintansa tilannetta vuonna 2012. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin, millaisiksi starttirahaa saaneet yrittäjät arvioivat alueen työ- ja elinkeinosta saadut yrittäjäpalvelut. Tutkimus toteutettiin sähköpostikyselynä myönteisen starttirahapäätöksen Uudenmaan alueen työ- ja elinkeinotoimistoista vuosien 2008-2011 aikana saaneille henkilöille. Kyselyyn vastasi 728 starttiraha saanutta entistä ja nykyistä yrittäjää. Kyselyaineiston lisäksi tutkimuksessa käytettiin hyödyksi Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilaston tarjoamaa tilastotietoa vuosien 2006-2011 ajalta. Tulokset osoittivat, että starttiraha koettiin erittäin hyödylliseksi järjestelmäksi yritystoiminnan alkuvaiheessa. Vastaajista 90 % koki starttirahan olleen erittäin tarpeellinen toimeentulonturva. Se oli mahdollistanut yrittäjille mm. hieman laajemman taloudellisen liikkumavaran yritystoiminnan ensikuukausina. Starttirahan saamisella koettiin olleen myös suuri henkinen merkitys. Myönteinen starttirahapäätös nähtiin yhteiskunnan symboliseksi tavaksi antaa hyväksyntä yritystoiminnalle. Järjestelmän heikkouksiksi kuitenkin laskettiin tuen alhainen määrä, suhteellisen lyhyt kesto sekä hakuprosessin raskaus. Kyselyyn vastanneet starttirahayrittäjät arvioivat yritystensä tulevaisuudennäkymät suhteellisen positiivisiksi. Yrityksensä liikevaihdon kasvua lähitulevaisuudessa ennakoiti 62 % vastaajista. Starttirahayritykset eivät kuitenkaan olleet kovin suuria työllistäjiä. Usein yritys työllisti ainoastaan yrittäjän itsensä. TE-toimistojen henkilökunta ja heidän starttirahaan liittyvät palvelunsa saivat tutkimuksessa erittäin hyvän arvosanan. Vastaajat arvioivat jokaisen eritellyn asiakokonaisuuden arvosanan TE-toimistojen osalta joko kiitettäväksi tai hyväksi.				
Asiasanat (YSA:n mukaan) Starttiraha, yrittäjyys, elinkeinopolitiikka, työllistyminen, tilastot, Uusimaa				
ISBN (painettu)	ISBN (PDF) 978-952-257-677-4	ISSN-L 2242-2846	ISSN (painettu)	ISSN (verkkojulkaisu) 2242-2854
www www.ely-keskus.fi/julkaisut www.doria.fi		URN URN:ISBN:978-952-257-677-4	Kieli Suomi	Sivumäärä 46
Julkaisun myynti/jakaja				
Kustannuspaikka ja aika Uudenmaan ELY-keskus, Helsinki			Painotalo	

PRESENTATIONSBLAD

Publikationens serie och nummer Rapporter 123/2012				
Ansvarsområde Närings-, arbetskraft, kompetens och kultur				
Författare Santtu Sundvall		Publiceringsdatum December 2012		
		Utgivare Förläggare Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland		
		Projektets finansiär uppdragsgivare Gemensamma funktioner		
Publikationens titel Startpeng och företagande i Nyland - erfarenheter av startpengssystemet hos företagare som startade eget på Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nylands område under åren 2008-2011				
Sammandrag Startpeng och företagande i Nyland är en undersökning som gjordes 2012 av enheten för gemensamma funktioner vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland. Undersökningens primära syfte var att granska vilka erfarenheter företagare som startade eget i Nyland under åren 2008-2011 har av systemet med startpeng samt att kartlägga situationen för deras företagsverksamhet år 2012. I undersökningen klarlades också hur startpengsföretagarna bedömer företagartjänsterna vid regionens arbets- och näringsbyråer. Undersökningen gjordes som e-postenkät till de personer som under åren 2008-2011 beviljats startpeng av arbets- och näringsbyråerna i Nyland. Enkäten besvarades av 728 före detta och nuvarande företagare som fått startpeng. Förutom enkätmaterial utnyttjades också statistiken i Arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik från åren 2006-2011. Resultaten visade att startpengen upplevdes som ett mycket nyttigt system i början av företagsverksamheten. Av respondenterna upplevde 90 % att startpengen var mycket nödvändig för att trygga försörjningen. Den hade gett företagarna bl.a. en lite större ekonomisk marginal under de första månaderna av företagsverksamheten. Att få startpeng upplevdes också som mentalt viktigt. Ett positivt startpengsbeslut sågs som en symbol för att samhället hade gett sitt godkännande till företagsverksamheten. Till systemets svagheter räknades dock det låga stödbeloppet, dess rätt korta varaktighet samt den tunga ansökningsprocessen. De startpengsföretagare som besvarade enkäten bedömde sina företags framtidsutsikter som rätt positiva. Av respondenterna förutspådde 62 % att deras företag ökar sin omsättning inom den närmaste framtiden. Startpengsföretagarna har emellertid inte haft någon stor sysselsättande effekt. Ofta har företaget endast sysselsatt företagaren själv. Arbets- och näringsbyråernas personal och den service som de ger i anslutning till startpengen fick ett mycket gott vitsord i undersökningen. Respondenterna gav dem antingen vitsordet utmärkt eller god för varje specificerad sakhelhet.				
Nyckelord (enligt Allärs) Startpeng, företagande, näringspolitik, sysselsättning, statistik, Nyland				
ISBN (tryckt)	ISBN (PDF) 978-952-257-677-4	ISSN-L 2242-2846	ISSN (tryckt)	ISSN (webbpublikation) 2242-2854
WWW www.ely-centralen.fi/publikationer www.doria.fi		URN URN:ISBN:978-952-257-677-4		Språk Finsk
				Sidantal 46
Beställningar				
Förläggningsort och datum Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland			Tryckeri	

RAPORTTEJA 123 | 2012

**STARTTIRAHA JA YRITTÄJYYS UDELLAMAALLA
VUOSINA 2008–2011 UUDENMAAN ELY-KESKUKSEN ALUEELLA
ALOITTANEIDEN YRITTÄJIEN KOKEMUKSIA STARTTIRAHAJÄRJESTELMÄSTÄ**

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-257-677-4 (PDF)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2854 (verkkajulkaisu)

URN:ISBN:978-952-257-677-4

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus